

നോമ്പ്

●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●നോമ്പ് ●

مكتاب الصوم

● مکتاب الصوم ● مکتاب الصوم ● مکتاب الصوم ● مکتاب الصوم ● مکتاب الصوم ● مکتاب الصوم ● مکتاب الصوم ● مکتاب الصوم ●

kithab assoum
(arabic & malayalam)
{index in malayalam only}

compiled by:
ibnkoyakutty

email: ibnkoyakutty@gmail.com

first edition: december 1997; copies: 5000
second edition: december 1998; copies: 5000
third edition: october 2004; copies: 5000
typesetting: ibnk & sageer
cover design: skk

hadith & text
authorized by:
co-operative office for call & guidance,
industrial city, phase no. 1,
jeddah, kingdom of saudi arabia.

നോമ്പിന്റെ താളുകളിലൂടെ

1. നോമ്പുകാരുടെ പ്രവേശന കവാടം	- 5
1.1 - റയ്യാൻ	- 5
1.2 - സ്വർഗ്ഗ കവാടങ്ങൾ	- 5
2 സ്വർഗ്ഗ കവാടങ്ങൾ തുറക്കപ്പെടുന്ന മാസം	- 6
3 തെറ്റായ വാക്കും പ്രവൃത്തിയും ഉപേക്ഷിക്കുക	- 6
4 നോമ്പ് തുറപ്പിക്കുന്നതിന്റെ മാഹാത്മ്യം	- 6
4.1 -നോമ്പുകാരന്റെ തത്വജ്ഞ പ്രതിഫലം	- 6
4.2 - മലക്കുകളുടെ പ്രാർത്ഥന	- 7
4.3 - ആതിഥേയന് വേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കൽ	- 7
5 മാസപ്പിറവി	- 7
5.1 - ശവ്വാൽ മാസപ്പിറവി	- 7
5.2 - മാസം 29 ദിവസമാകുന്നു?	- 8
5.3 - മാസം 29 ദിവസമോ?	- 8
5.4 - കുറഞ്ഞ ദിവസങ്ങൾ പുണ്യം കുറയ്ക്കുകയില്ല	- 8
5.5 - മാസം 29 ഉം ചിലപ്പോൾ 30 ഉം	- 8
5.6 - റമളാൻ ആരംഭത്തിന് മുമ്പുള്ള നോമ്പ്	- 9
5.7 - മാസാന്ത്യത്തിലെ വ്രതം	- 9
5.8 - ശഅ്ബാന്റെ അവസാന പകുതിയിൽ നോമ്പനുഷ്ഠിക്കാമോ?	- 9
5.9 - മാസപ്പിറവി സംശയിക്കാറുള്ള ദിവസം	- 9
5.10 - മാസപ്പിറവി കണ്ടാലുള്ള പ്രാർത്ഥന	-10
6 അത്താഴം	-10
6.1 - അത്താഴത്തിൽ ബർക്കത്ത്	-10
6.2 - അത്താഴത്തിനും ബാക്കിനുമിടയിലുള്ള സമയം	-10
6.3 - അത്താഴത്തിൽ വ്യതിരിക്തത	-10
7 കുടുംബവുമായുള്ള സഹവാസം	-11
7.1 - ജനാബത്തും നോമ്പും	-11
7.2 - പരിധി ലംഘിക്കാത്ത സഹവാസം	-11
8 നോമ്പിന്റെ രാവുകൾ	-11
8.1 - ഖുർആന്റെ വിധി	-11
8.2 - അനുവദനീയമായ സമയം	-12
9 മറന്ന് തിന്നൽ	-12
10 വികാരങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണം	-13
11 നോമ്പ് മുറിക്കേണ്ട സമയം	-13
11.1 - നോമ്പ് മുറിക്കുന്നതിൽ ധൃതി കാണിക്കുക	-13
11.2 - ഒരു പകലിലധികം നോമ്പ് ദീർഘിപ്പിക്കൽ	-13
11.3 - നോമ്പ് മുറിക്കലും മഗ്‌രിബ് നമസ്കാരവും	-14

11.4 - ധൃതിയിൽ നോമ്പ് മുറിക്കുന്നവരെ അല്ലാഹു ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു	-14
11.5 - എപ്പോൾ നോമ്പ് മുറിക്കാം	-15
12 പ്രായശ്ചിത്തം	-15
13 ബാധ്യതകളുടെ നിർവ്വഹണം	-16
13.1 - വ്യത്യസ്ത ബാധ്യതകൾ	-16
13.2 - പ്രവാചക മാതൃക	-17
13.3 - അമലുകൾ പതിവായി ചെയ്യുക	-17
13.4 - മിതത്വം	-17
13.5 - ദിവസവും നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുന്നവൻ	-18
14 യാത്രയിലെ നോമ്പ്	-18
14.1 - യാത്രയിൽ നോമ്പ് അനുവദനീയമോ?	-18
14.2 - യാത്രക്കിടയിൽ നോമ്പ് മുറിക്കാമോ?	-19
14.3 - ഉഷ്ണമുള്ള ദിവസത്തെ നോമ്പ്	-19
14.4 - യാത്രയിലെ നോമ്പ് പുണ്യമോ?	-19
14.5 - യാത്രയിൽ നോമ്പ് നോൽക്കുന്നവരും നോൽക്കാത്തവരും	-20
15 ശവ്വാലിലെ ആറു ദിവസങ്ങൾ	-20
16 തികളാഴ്ചയിലെയും വ്യാഴാഴ്ചയിലെയും വ്രതം	-20
16.1 - വ്രതം തികളാഴ്ച	-20
16.2 - വ്രതം തികളാഴ്ചയും വ്യാഴാഴ്ചയും	-21
16.3 - വ്രതം തികളാഴ്ചയും വ്യാഴാഴ്ചയും	-21
17 മാസത്തിലെ മൂന്ന് ദിവസത്തെ നോമ്പുകൾ	-21
17.1 - വർഷം മുഴുവനും നോമ്പ് നോറ്റതിന് തുല്യം	-21
17.2 - വ്രതം-എല്ലാ മാസവും മൂന്ന് ദിവസം	-21
17.3 - പതിമൂന്ന് പതിനാല് പതിനഞ്ചിലെ നോമ്പുകൾ	-22
17.4 - അയ്യായ്മുൽ ബീദ്. (i)	-22
17.5 - അയ്യായ്മുൽ ബീദ്. (ii)	-22
17.6 - പ്രവാചകന്റെ വസിയുത്ത്	-22
18 വെള്ളിയാഴ്ച ദിവസത്തെ നോമ്പ്	-23
18.1 - വെള്ളിയാഴ്ചത്തെ നോമ്പ് സുന്നത്തോ?	-23
18.2 - വെള്ളിയാഴ്ചത്തെ നോമ്പ് അനുവദനീയമോ?	-23
19 ആശൂറാഅ്	-23
19.1 - റമളാൻ ശേഷം ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമായ നോമ്പ്	-23
19.2 - 'ആശൂറാഅ്'-ജനങ്ങളെ വിളിച്ചറിയിക്കുന്നു	-24
19.3 - 'ആശൂറാഅ്' (i)	-24
19.4 - 'ആശൂറാഅ്' പിഞ്ചുകുട്ടികൾ നോറ്റു	-24
19.5 - പാപമോചനം	-25
19.6 - മുഹർറം ഒമ്പതിലെ നോമ്പ്	-25
19.7 - റമളാൻ നോമ്പിനും മുമ്പെ!	-25
19.8 - മുസാ (അ) ആശൂറാഅ് നോമ്പനുഷ്ഠിച്ചിരുന്നു	-26
20 അറഹാ ദിനത്തിലെ നോമ്പ്	-26

20.1	- അറഹാ നോമ്പ്	-26
21	മരണപ്പെട്ടവന്റെ നോമ്പ്	-26
22	നോമ്പുകാരന്റെ ആനന്ദം	-27
23	കൊമ്പ് വെക്കൽ	-27
24	ദിവസത്തിന്റെ ശ്രേഷ്ഠം	-27
25	പ്രവാചക പ്രാർത്ഥന	-28
26	കാരക	-28
26.1	- ശുദ്ധിയാക്കുന്നവ	-28
26.2	- നോമ്പ് മുറിക്കാൻ ഇൗത്തപ്പഴം/കാരക/വെള്ളം	-29
27	അല്ലാഹു പ്രതിഫലം നൽകുന്നു	-29
28	പാപ വിമുക്തി	-30
28.1	- നരകത്തിൽ നിന്നും അകലെ	-30
28.2	- പാപ വിമോചനം	-30
29	പ്രവാചകനും നോമ്പും	-30
29.1	- സർവ്വത്ര ഉദാരശീലൻ	-30
29.2	- പരിശ്രമം	-30
30	ലൈലത്തുൽ ഖദ്ർ	-31

***** **

1. നോമ്പുകാരുടെ പ്രവേശന കവാടം.

<p>സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1763</p>		<p>മദീന നമ്പർ 1.1/2</p>	
<p>1.1 - റത്യാൻ.</p>			

عَنْ سَهْلِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَابًا يُقَالُ لَهُ الرَّيَّانُ يَدْخُلُ مِنْهُ الصَّائِمُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، لَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ، يُقَالُ أَيُّنَ الصَّائِمُونَ يَدْخُلُونَ، لَا يَدْخُلُ مِنْهُ أَحَدٌ غَيْرُهُمْ، فَإِذَا دَخَلُوا أُغْلِقَ فَلَمْ يَدْخُلْ مِنْهُ أَحَدٌ (حديث رقم ١٧٦٣ من صحيح البخاري)

സഹ്ലി رضي الله عنه ത്നിന് നിവേദനം: തിരുമേനി ﷺ അരുൾ ചെയ്തിരിക്കുന്നു: "സ്വർഗ്ഗത്തിന് 'റത്യാൻ' എന്നുപേരുള്ള ഒരു വാതിലുണ്ട്. അന്ത്യനാളിൽ നോമ്പുകാരൻ അതുവഴിയാണ് സ്വർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുക. മറ്റാരും ആ വാതിലിലൂടെ പ്രവേശിക്കുന്നതല്ല. അനേകം ഒരാൾ വിളിച്ചുചോദിക്കും: 'നോമ്പുകാരെവിടെ?' അപ്പോൾ നോമ്പുകാർ എഴുന്നേറ്റു നിൽക്കും. അവരൊഴികെ മറ്റാരും അതുവഴി പ്രവേശിക്കുകയില്ല. അവർ പ്രവേശിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ വാതിൽ പറ്റെ അടച്ചു കളയും. പിന്നീട് ആരും അതിലൂടെ പ്രവേശിക്കുകയില്ല." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1763)

1.2 - സ്വർഗ്ഗ കവാടങ്ങൾ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ﷺ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ أَنْفَقَ زَوْجَيْنِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ نَوْدِيٍّ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ هَذَا خَيْرٌ. فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّلَاةِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجِهَادِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الْجِهَادِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصِّيَامِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الرَّيَّانِ، وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّدَقَةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّدَقَةِ - فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ ﷺ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَا عَلَى مَنْ دُعِيَ مِنْ تِلْكَ الْأَبْوَابِ مِنْ ضَرُورَةٍ فَهَلْ يُدْعَى أَحَدٌ مِنْ تِلْكَ الْأَبْوَابِ كُلِّهَا، قَالَ نَعَمْ وَأَرْجُو أَنْ تَكُونَ مِنْهُمْ. (حديث رقم : ١٧٦٤ من صحيح البخاري)

അബൂഹുറയ്ദി رضي الله عنه വിൽനിന്ന് നിവേദനം: നബി ﷺ അരുളി: "വല്ലവനും ഒരു ജോഡി സാധനങ്ങൾ അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിൽ ചെലവഴിച്ചാൽ സ്വർഗ്ഗത്തിന്റെ വാതിൽക്കൽനിന്നും അവനോട് വിളിച്ചുപറയും: "ദൈവദാസാ, ഈ വാതിലാണ് നിനക്കു നല്ലത്". നമസ്കാരക്കാരെ നമസ്കാരത്തിന്റെ വാതിൽക്കൽ നിന്നും, ദൈവമാർഗ്ഗത്തിൽ ജിഹാദ് ചെയ്തവരെ ജിഹാദിന്റെ വാതിൽക്കൽ നിന്നും, നോമ്പുകാരെ 'റത്യാൻ' വാതിൽക്കൽ നിന്നും, സകാത്തു നൽകിയവരെ സകാത്തിന്റെ വാതിൽക്കൽ നിന്നും വിളിക്കും. ഇതുകേട്ടപ്പോൾ അബൂബക്കർ സിദ്ധീഖ് رضي الله عنه പറഞ്ഞു: "ദൈവദൂതരേ, ഈ വാതിലുകളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു വാതിലിൽനിന്ന് വല്ലവനെയും വിളിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ അവനു വിഷമമൊന്നുമില്ല. അവന് സ്വർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കാം. ശരിതന്നെ. ഈ വാതിലുകളിൽ എല്ലാറ്റിൽ നിന്നും ആരെക്കൊണ്ടും വിളിക്കുമോ?" തിരുമേനി ﷺ അരുളി: "അതെ വിളിക്കും, നിങ്ങൾ അങ്ങിനെയുള്ളവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ പെടണമെന്നാണ് ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1764)

2. സ്വർഗ്ഗ കവാടങ്ങൾ തുറക്കപ്പെടുന്ന മാസം.

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1765/1766	سُورَةُ الْبَقَرَةِ	ഹദീസ് നമ്പർ 2.1/1	891
------------------------------	---------------------	-------------------	-----

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا جَاءَ رَمَضَانَ فَتُفْتَحُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ. وَعَنْهُ أَيْضًا رضي الله عنه قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ فَتُفْتَحُ أَبْوَابُ السَّمَاءِ، وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ جَهَنَّمَ، وَسُلِّسَتِ الشَّيَاطِينُ. (حديث رقم 1765، 1766 من صحيح البخاري)

അബൂഹുറയ്ദ رضي الله عنه വിൽനിന്ന് നിവേദനം: നബി ﷺ അരുളി: "റമളാൻ മാസം സമാഗതമായാൽ സ്വർഗ്ഗത്തിന്റെ വാതിലുകൾ തുറക്കപ്പെടും" അബൂഹുറയ്ദ رضي الله عنه വിൽ നിന്നു തന്നെയുള്ള മറ്റൊരു രിവായത്തിൽ ഇങ്ങനെ വന്നിട്ടുണ്ട്: "റമളാൻ മാസം സമാഗതമായാൽ, സ്വർഗ്ഗ കവാടങ്ങൾ തുറക്കുകയും നരക കവാടങ്ങൾ അടക്കുകയും, പിശാചുക്കളെയെല്ലാം ചങ്ങലകളിൽ ബന്ധിക്കുകയും ചെയ്യും" എന്ന് തിരുമേനി ﷺ അരുളിയിരിക്കുന്നു. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1765, 1766) ❀

❀ (പിശാചിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് നിയന്ത്രണമേർപ്പെടുത്തും. സദ്‌വൃത്തരായി വ്രതമനുഷ്ഠിക്കുന്നവരിൽ അവന്റെ കൃതന്ത്രങ്ങൾ ഫലിക്കുകയില്ല.)

3. തെറ്റായ വാക്കും പ്രവൃത്തിയും ഉപേക്ഷിക്കുക

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1770	سُورَةُ الْبَقَرَةِ	ഹദീസ് നമ്പർ 3.1/1	894
-------------------------	---------------------	-------------------	-----

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ، فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ. (حديث رقم: 1770 من صحيح البخاري)

അബൂഹുറയ്ദ رضي الله عنه പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്ന് നിവേദനം: നബി ﷺ അരുളി: "വല്ല നോമ്പുകാരനും തെറ്റായ വാക്കും പ്രവൃത്തിയും ഉപേക്ഷിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അവൻ ഭക്ഷണവും പാനീയവും ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിൽ അല്ലാഹുവിന് യാതൊരു താൽപര്യവുമില്ല." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1770)

4. നോമ്പ് തുറപ്പിക്കുന്നതിന്റെ മാഹാത്മ്യം

തിർമുദി	رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ	ഹദീസ് നമ്പർ 4.1/4	1270
---------	------------------------	-------------------	------

4.1 - നോമ്പുകാരന്റെ തത്വല്ല പ്രതിഫലം

عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدِ الْجُهَنِيِّ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ فَطَرَ صَائِمًا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الصَّائِمِ شَيْئٌ (رواه الترمذي)

1270- സൈദ് رضي الله عنه ൽനിന്ന്: നബി ﷺ അരുളിയിരിക്കുന്നു: വല്ലവനും നോമ്പ് തുറപ്പിച്ചാൽ നോമ്പുകാരന്റെ തത്വല്ല പ്രതിഫലം അവന് ലഭിക്കും. അതുകൊണ്ട് നോമ്പുകാരന്റെ പ്രതിഫലത്തിൽ ഒന്നും ചുരുങ്ങുകയുമില്ല. (തിർമുദി)

4.2 - മലക്കുകളുടെ പ്രാർത്ഥന

وَعَنْ أُمِّ عَمْرَةَ الْأَنْصَارِيَّةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ دَخَلَ عَلَيْهَا فَقَدِمَتْ إِلَيْهِ طَعَامًا فَقَالَ كُلِّي فَقَالَتْ إِنِّي صَائِمَةٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ الصَّائِمَ تَصَلَّى عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ إِذَا أَكَلَ عِنْدَهُ حَتَّى يَفْرُغُوا وَرَبَّمَآ قَالَ: حَتَّى يَشْبَعُوا (رواه الترمذي : 1271)

ഉമ്മുഅമ്മാറ ഏൽക്കുന്നതിൽനിന്ന്: ഒരിക്കൽ നബി ﷺ അവരുടെ അടുത്ത് കടന്നുചെന്നു. ഉടനെ കുറച്ചാഹാരം കൊണ്ടുവെച്ചപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: "അത് നീ ഭക്ഷിക്കൂ!" "ഞാൻ നോമ്പുകാരിയാണെന്ന്" അവർ മറുപടി നൽകിയപ്പോൾ റസൂൽ ﷺ അരുളി: "നോമ്പുകാരന്റെ അടുത്തുവെച്ച് ഭക്ഷണം കഴിച്ചാൽ അത് ഭക്ഷിച്ചു കഴിയുന്നതുവരെ മലക്കുകൾ നോമ്പുകാരനു വേണ്ടി പ്രാർത്ഥിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കും." ചിലപ്പോൾ അവിടുന്ന് പറയാറുണ്ട്: "അവർക്ക് വയറ് നിറയുന്നതു വരെ." (തിർമുദി 1271)

4.3 - ആതിഥേയന് വേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കൽ

وَعَنْ أَنَسٍ ﷺ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ جَاءَ إِلَى سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ ﷺ فَجَاءَ بِخُبْزٍ وَرَيْتٍ فَأَكَلَ ثُمَّ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ وَصَلَّتْ عَلَيْكُمُ الْمَلَائِكَةُ (رواه أبو داود: 1272)

അനസ് ﷺ വിൽനിന്ന്: നബി ﷺ ഒരിക്കൽ സഅദ് ﷺ ന്റെ അടുക്കൽ വിരുന്ന് ചെന്നു. ഉടനെ അദ്ദേഹം പത്തിരിയും ഒലിവെണ്ണയും കൊണ്ടുവന്നു. അത് ഭക്ഷിച്ചിട്ട് നബി ﷺ പ്രാർത്ഥിച്ചു, "നോമ്പുകാർ നിങ്ങളുടെ അടുത്ത് നോമ്പ് തുറക്കട്ടെ! നിങ്ങളുടെ ആഹാരം ഉത്തമന്മാർ ഭക്ഷിക്കട്ടെ! മലക്കുകൾ നിങ്ങൾക്കുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കട്ടെ!" (അബൂദാവൂദ് 1272) ❀

❀ (ആഹാരത്തിനുവേണ്ടി ആരെങ്കിലും ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടാൽ ആഹാരത്തിനു ശേഷം ആതിഥേയനുവേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കേണ്ടതാണ്).

5. മാസപ്പിറവി

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1767	سُبْحَانَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ	ഹദീസ് നമ്പർ 5.1/10	202
----------------------	---------------------------------	--------------------	-----

5.1 - ശവ്വാൽ മാസപ്പിറവി

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: إِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَصُومُوا، وَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَأَفْطِرُوا، فَإِنْ غَمَّ عَلَيْكُمْ فَأَقْرُبُوا لَهُ، يَعْنِي هِلَالَ رَمَضَانَ. (حديث رقم 1767 من صحيح البخاري)

ഇബ്നു ഉമർ ഏൽക്കുന്നതിൽ നിന്ന് നിവേദനം: നബി ﷺ അരുളിയതായി ഞാൻ കേട്ടു: "നിങ്ങൾ മാസപ്പിറവി കണ്ടാൽ നോമ്പ് നോൽക്കുക. ശവ്വാൽ മാസപ്പിറവി കണ്ടാൽ നോമ്പുപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക. മേഘം മൂലം നിങ്ങൾക്ക് മാസപ്പിറവി കാണാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ നിങ്ങൾ റമളാൻ മാസത്തെ എണ്ണിക്കണക്കാക്കുക". (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1767)

5.2 - മാസം 29 ദിവസമാകുന്നു?

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: الشَّهْرُ تِسْعٌ وَعِشْرُونَ لَيْلَةً. فَلَا تَصُومُوا حَتَّى تَرَوْهُ، فَإِنْ غُمَّ عَلَيْكُمْ فَأَكْمِلُوا الْعِدَّةَ ثَلَاثِينَ. (حديث رقم: 1774 من صحيح البخاري)

ഇബ്നു ഉമർ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا യിൽ നിന്ന് നിവേദനം: നബി ﷺ അരുളിയിരിക്കുന്നു: "മാസം ചിലപ്പോൾ 29 ദിവസമായിരിക്കും. മാസപ്പിറവി കാണുന്നതുവരെ നിങ്ങൾ നോമ്പനുഷ്ഠിക്കരുത്. മേഘം കാരണം നിങ്ങൾക്ക് ചന്ദ്രപ്പിറവി കാണാൻ കഴിയാതെ വന്നാൽ മുപ്പതു ദിവസം എണ്ണിപ്പൂർത്തിയാക്കി മാസം കണക്കാക്കുക. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1774)

5.3 - മാസം 29 ദിവസമോ?

عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ آلَى مِنْ نِسَائِهِ شَهْرًا، فَلَمَّا مَضَى تِسْعَةٌ وَعِشْرُونَ يَوْمًا، غَدَا أَوْ رَاحَ فَقِيلَ لَهُ إِنَّكَ حَلَفْتَ أَنْ لَا تَدْخُلَ شَهْرًا، فَقَالَ: إِنَّ الشَّهْرَ يَكُونُ تِسْعَةً وَعِشْرِينَ يَوْمًا. (حديث رقم: 1777 من صحيح البخاري)

ഉമ്മുസൽമ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا യിൽനിന്ന് നിവേദനം: ഒരു മാസക്കാലം തന്റെ ഭാര്യമാരെ സമീപിക്കുകയില്ലെന്ന് തിരുമേനി ﷺ ശപഥം ചെയ്തു. ഇരുപത്തൊമ്പത് ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവിടുന്ന് ഒരു ഭാര്യയുടെ അടുക്കലേക്ക് ചെന്നു. അപ്പോൾ ചിലർ ചോദിച്ചു: "അങ്ങ ഒരു മാസക്കാലം ഭാര്യമാരെ സമീപിക്കുകയില്ലെന്നല്ലെ ശപഥം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്?" തിരുമേനി ﷺ അരുളി: "അതെ, ഒരു മാസം ചിലപ്പോൾ ഇരുപത്തൊമ്പത് ദിവസവും ആകാറുണ്ടല്ലോ." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1777)

5.4 - കുറഞ്ഞ ദിവസങ്ങൾ പുണ്യം കുറയ്ക്കുകയില്ല.

عَنْ أَبِي بَكْرَةَ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: شَهْرَانِ لَا يَنْقُصَانِ، شَهْرًا عِيدٍ، رَمَضَانَ وَذُو الْحِجَّةِ (حديث رقم: 1779 من صحيح البخاري)

അബൂബക്കർ رضي الله عنه വിൽ നിന്ന് നിവേദനം: തിരുമേനി ﷺ അരുളിയിരിക്കുന്നു: "രണ്ടു മാസം, അതായത് രണ്ട് പെരുന്നാൾ മാസങ്ങളായ റമളാൻ, ദുൽഹിജ്ജ എന്നീ രണ്ടു മാസങ്ങൾ (എണ്ണത്തിൽ വല്ലപ്പോഴും കുറഞ്ഞുപോയാലും) പുണ്യത്തിൽ ഒരിക്കലും കുറയുകയില്ല." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1779)

5.5 - മാസം ചിലപ്പോൾ 29ഉം ചിലപ്പോൾ 30ഉം!

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: إِنَّا أُمَّةٌ أُمِّيَّةٌ لَا نَكْتُبُ وَلَا نَحْسِبُ، الشَّهْرُ هَكَذَا، وَهَكَذَا يَعْني مَرَّةً تِسْعَةً وَعِشْرِينَ وَمَرَّةً ثَلَاثِينَ (حديث رقم: 1780 من صحيح البخاري)

ഇബ്നു ഉമർ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا യിൽ നിന്ന് നിവേദനം: തിരുമേനി ﷺ അരുളിയിരിക്കുന്നു: "അക്ഷരജ്ഞാനമില്ലാത്ത ജനതയാണ് നാം. നമുക്ക് എഴുതാനോ കണക്കു കൂട്ടാനോ അറിയുകയില്ല. മാസം ഇങ്ങനെയും അങ്ങനെയും വരും. ചിലപ്പോൾ 29 ഉം ചിലപ്പോൾ 30 ഉം ദിവസങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കും." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1780)

5.6 - റമളാൻ ആരംഭത്തിന് മുമ്പുള്ള നോമ്പ്.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لَا يَتَقَدَّمَنَّ أَحَدُكُمْ رَمَضَانَ بِصَوْمٍ يَوْمٍ أَوْ يَوْمَيْنِ، إِلَّا أَنْ يَكُونَ رَجُلٌ كَانَ يَصُومُ صَوْمًا، فَأَيُّصُمُ ذَلِكَ الصَّوْمَ. (حديث رقم : 1781 من صحيح البخاري)

അബൂഹൂറയ്റ رضي الله عنه യിൽനിന്ന് നിവേദനം: തിരുമേനി صلى الله عليه وسلم അരുളി: "റമളാൻ നോമ്പിന് ഒന്നോ രണ്ടോ ദിവസം മുൻകൂട്ടി നിങ്ങൾ നോമ്പ് തുടങ്ങരുത്. വല്ലവനും അതിനു മുമ്പുതന്നെ നോമ്പു പിടിച്ചുവരികയാണെങ്കിൽ അവന് അങ്ങനെ നോൽക്കാം." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1781)

5.7 - മാസാന്ത്യത്തിലെ വ്രതം.

عَنْ عُمَرَ بْنِ حُصَيْنٍ رضي الله عنه قَالَ: سَأَلَ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم رَجُلًا فَقَالَ: يَا أَبَا فَلَانَ أَمَا صُمْتَ سَرَرَ هَذَا الشَّهْرِ، قَالَ الرَّجُلُ: لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: فَإِذَا أَفْطَرْتَ فَصُمْ يَوْمَيْنِ، وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ قَالَ: مِنْ سَرَرَ شَعْبَانَ. (حديث رقم : 1847 من صحيح البخاري)

ഇംറാനുബ്നു ഹുസൈൻ رضي الله عنه വിൽ നിന്ന് നിവേദനം: അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ഒരാളോട് തിരുമേനി صلى الله عليه وسلم ചോദിച്ചു: "ഹേ ഇന്നവന്റെ പിതാവേ, നീ ഈ മാസാവസാനം നോമ്പ് നോറ്റോ? "ദൈവദൂതരേ, ഇല്ല" എന്ന് ആ മനുഷ്യൻ മറുപടി പറഞ്ഞു. തിരുമേനി صلى الله عليه وسلم പറഞ്ഞു: "എങ്കിൽ രണ്ടു ദിവസം നോമ്പു നോൽക്കുക." മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ 'ശഅ്ബാൻ മാസത്തിന്റെ അവസാനം രണ്ട് ദിവസം നോമ്പു നോൽക്കുക' എന്നാണുള്ളത്. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1847)

5.8 - ശഅ്ബാന്റെ അവസാന പകുതിയിൽ നോമ്പനുഷ്ഠിക്കാമോ?

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: إِذَا بَقِيَ نِصْفُ مِنْ شَعْبَانَ فَلَا تَصُومُوا. (رواه الترمذي وقال حديث حسن صحيح)

1231- അബൂഹൂറയ്റ رضي الله عنه വിൽ നിന്ന്: റസൂൽ صلى الله عليه وسلم പറഞ്ഞു: "ശഅ്ബാന്റെ അവസാനത്തെ പകുതി അവശേഷിച്ചാൽ നിങ്ങൾ നോമ്പനുഷ്ഠിക്കരുത്." (തിർമുദി)

5.9 - മാസപ്പിറവി സംശയിക്കാറുള്ള ദിവസം.

وَعَنْ أَبِي الْيَقْظَانَ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رضي الله عنه قَالَ: مَنْ صَامَ الْيَوْمَ الَّذِي يُشَاكُ فِيهِ فَقَدْ عَصَى أَبَا الْقَاسِمِ رضي الله عنه (رواه أبو داود والترمذي وقال حديث حسن صحيح)

1232- അമ്മാർ رضي الله عنه വിൽ നിന്ന്: മാസപ്പിറവി സംശയിക്കാറുള്ള ദിവസം (വ്യക്തമായ തെളിവില്ലാതെ) വല്ലവനും നോമ്പനുഷ്ഠിച്ചാൽ അബൂൽ ഖാസിമിനോട് അവൻ വിപരീതം പ്രവർത്തിച്ചു. (അബൂദാവൂദ്, തിർമുദി) ☺

☺ 'ഖളാഅ്' വീട്ടുകയോ തുടരെ നോമ്പു നോൽക്കുകയോ പതിവുമായി ഒത്തു കൂടുകയോ ചെയ്തെങ്കിലേ റമളാന് മുമ്പ് നോമ്പെടുക്കാൻ പാടുള്ളൂ. അബൂൽ ഖാസിം എന്നത് പ്രവാചക തിരുമേനി صلى الله عليه وسلم യുടെ ഓമനപ്പേരാണ്.)

5.10 - മാസപ്പിറവി കണ്ടാലുള്ള പ്രാർത്ഥന.

عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ (رضي الله عنه) أَنَّ النَّبِيَّ (صلى الله عليه وسلم) كَانَ إِذَا رَأَى الْهَيْلَالَ قَالَ: اللَّهُمَّ أَهْلَةَ عَائِنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، رَبِّي وَرَبُّكَ اللَّهُ هَيْلَالٌ رُشِدٌ وَخَيْرٌ (رواه الترمذي) 1233- തൃൽഹത്ത് (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന്: നബി (صلى الله عليه وسلم) മാസപ്പിറവി കണ്ടാൽ ഇപ്രകാരം പ്രാർത്ഥിക്കാറുണ്ട്. "അല്ലാഹുവേ! (ഇഹപര വിഷയങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള) നിർഭയത്തോടെയും നിലനില്ക്കുന്ന വിശ്വാസത്തോടെയും ഞങ്ങൾക്കി മാസത്തെ നീ പിറപ്പിക്കേണമേ! എന്റെയും നിന്റെയും സംരക്ഷകൻ അല്ലാഹുവാണ്. ഇത് നന്മയുടെയും സന്മാർഗ്ഗത്തിന്റെയും മാസമായി മാറട്ടെ!" (തിർമുദി)

6. അത്താഴം			
സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1789	سُحُورُ الْبَارِئِ	ഹദീസ് നമ്പർ 6.1/3	004
6.1 - അത്താഴത്തിൽ ബർക്കത്ത്.			

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه وسلم): تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السُّحُورِ بَرَكَاتٌ (حديث رقم : 1789 من صحيح البخاري)

അനസ് (رضي الله عنه) പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്ന് നിവേദനം: തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم) അരുളിയിരിക്കുന്നു: "നിങ്ങൾ അത്താഴം കഴിച്ചുകൊള്ളുക. തീർച്ചയായും അത്താഴത്തിൽ ബർക്കത്തുണ്ട്." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1789) ﷺ

ﷺ (അർദ്ധരാത്രി ഉറക്കത്തിൽ നിന്നെഴുന്നേറ്റ് അത്താഴം കഴിക്കുന്നത് കൊണ്ട് ശാരീരികമായും മാനസികമായുമുള്ള ഉന്മേഷവും ആവേശവും നോമ്പുകാരന് ഉണ്ടാവുന്നതിന് പുറമെ, സുന്നത്തിനോട് പിൻ പറ്റാനും ദിക്റ്, ദുആ കൊണ്ട് ഇബാദത്തിൽ ലയിക്കാനും കഴിയും.)

6.2 - അത്താഴത്തിനും ബാക്കിനുമിടയിലുള്ള സമയം.

عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ (رضي الله عنه) قَالَ: تَسَحَّرْنَا مَعَ النَّبِيِّ (صلى الله عليه وسلم) ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ، فَقِيلَ لَهُ: كَمْ كَانَ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالسُّحُورِ، قَالَ قَدْرُ خَمْسِينَ آيَةً (حديث رقم: 1787 من صحيح البخاري)

സൈദ്യബ്നു സാബിത്ത് (رضي الله عنه) പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്ന് നിവേദനം: തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم) യോടൊപ്പം ഞങ്ങൾ അത്താഴം കഴിച്ചു. തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم) നമസ്കാരത്തിന് ഒരുങ്ങി. "അത്താഴത്തിനും ബാക്കിനുമിടയിൽ എത്ര സമയമുണ്ടായിരുന്നു?" എന്നൊരാൾ സൈദിനോട് ചോദിച്ചു. "50 ആയത്ത് ഓടുന്ന സമയം" എന്നദ്ദേഹം മറുപടി പറഞ്ഞു. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1787)

6.3 - അത്താഴത്തിൽ വ്യതിരിക്തത.

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ (رضي الله عنه) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) قَالَ: فَصَلْ مَا بَيْنَ صِيَامِنَا وَصِيَامِ أَهْلِ الْكِتَابِ أَكْلَةَ السَّحْرِ. (رواه مسلم)

1237- അറുബുനൂൽ ആസി (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന്: റസൂൽ (صلى الله عليه وسلم) പറഞ്ഞു: "നമ്മുടെയും വേദം നല്കപ്പെട്ടവരുടെയും നോമ്പ് തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം അത്താഴം കഴിക്കലാണ്. (സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം) ﷺ

🕌 (ജ്യോതിഷം കൃത്യമായിട്ടും അന്തഃശയം കഴിക്കുകയില്ല. ഈ സമുദായത്തിന്റെ മാത്രം പ്രത്യേകതയാണ് അന്തഃശയം)

7. കുടുംബവുമായുള്ള സഹവാസം

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1795	صِيَةِ الْبَارِئِ	ഹദീസ് നമ്പർ 7.1/2	906
7.1 - ജനാബത്തും നോമ്പും.			

عَنْ عَائِشَةَ وَأُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ يُدْرِكُهُ الْفَجْرُ وَهُوَ جُنْبٌ مِنْ أَهْلِهِ، ثُمَّ يَغْتَسِلُ وَيَصُومُ (حديث رقم : 1795 من صحيح البخاري)

ആയിശ, ഉമ്മുസൽമ റَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا എന്നിവരിൽ നിന്ന് നിവേദനം: തിരുമേനി ﷺ ഭാര്യമാരുമായി സഹവസിച്ചിട്ട് ജനാബത്തുകാരനായി പ്രഭാതത്തിൽ എഴുന്നേൽക്കും. അവിടുന്ന് കുളിച്ചു നോമ്പ് പിടിക്കും. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1795)

7.2 - പരിധി ലംഘിക്കാത്ത സഹവാസം.

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُقْبَلُ وَيُبَاشِرُ وَهُوَ صَائِمٌ، وَكَانَ أُمَّلَكُمْ لِإِزْبِهِ. (حديث رقم : 1792 من صحيح البخاري)

ആയിശ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا യിൽ നിന്ന് നിവേദനം: അവർ പറഞ്ഞു: "തിരുമേനി ﷺ നോമ്പ് പിടിച്ചുകൊണ്ട് ഭാര്യമാരെ ചുംബിക്കുകയും അവരുടെ കൂടെ കിടക്കുകയും ചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്നു. കാമവികാരങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിൽ നിങ്ങളേക്കാളേറെ കഴിവുള്ള ആളായിരുന്നു തിരുമേനി ﷺ." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1792)

8. നോമ്പിന്റെ രാവുകൾ

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1782	صِيَةِ الْبَارِئِ	ഹദീസ് നമ്പർ 8.1/2	106
8.1 - ഖുർആന്റെ വിധി			

عَنِ الْبَرَاءِ ﷺ قَالَ: كَانَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ ﷺ، إِذَا كَانَ الرَّجُلُ صَائِمًا فَحَضَرَ الْإِفْطَارُ فَنَامَ قَبْلَ أَنْ يُفْطَرَ لَمْ يَأْكُلْ لَيْلَتَهُ وَلَا يَوْمَهُ حَتَّى يُمْسِيَ. وَإِنَّ قَيْسَ بْنَ صِرْمَةَ الْأَنْصَارِيَّ كَانَ صَائِمًا، فَلَمَّا حَضَرَ الْإِفْطَارُ أَتَى امْرَأَتَهُ فَقَالَ لَهَا: أَعِنْدَكَ طَعَامٌ، قَالَتْ: لَا وَلَكِنْ أَنْطَلِقُ فَأَطْلُبُ لَكَ. وَكَانَ يَوْمَهُ يَعْمَلُ فُغْلَبَتُهُ عَيْنَاهُ، فَجَاعَتُهُ امْرَأَتُهُ، فَلَمَّا رَأَتْهُ قَالَتْ: خَيِّبَةٌ لَكَ، فَلَمَّا انْتَصَفَ النَّهَارُ غَشِيَ عَلَيْهِ، فَذَكَرَ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ ﷺ، فَنَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ (أَجَلٌ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفْتُ إِلَى نِسَائِكُمْ) فَفَرَحُوا بِهَا فَرَحًا شَدِيدًا، وَنَزَلَتْ (وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ). (حديث رقم : 1782 من صحيح البخاري)

ബറാഅ് ﷺ പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്ന് നിവേദനം: തിരുമേനി ﷺ യുടെ അനുയായികളുടെ സമ്പ്രദായം ഇതായിരുന്നു. ഒരാൾ നോമ്പനുഷ്ഠിച്ചു, നോമ്പ് മുറിക്കേണ്ട സമയമായി. പക്ഷേ നോമ്പ് മുറിക്കും മുമ്പ് അയാൾ

ഉറങ്ങിപ്പോയി. എങ്കിൽ ആ രാത്രിയും അടുത്ത പകലും അയാൾ യാതൊന്നും കഴിക്കുകയില്ല. ഒരിക്കൽ അൻസാരിയായ ഖൈസ് (റ) നോമ്പ് നോറ്റു. നോമ്പ് തുറക്കാൻ സമയമായപ്പോൾ തന്റെ ഭാര്യയുടെ അടുക്കൽ ചെന്ന ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു: "നിന്റെയടുക്കൽ ഭക്ഷണം വല്ലതുമുണ്ടോ?" അവർ പറഞ്ഞു: "ഇവിടെ ഒന്നുമില്ല; ഞാൻ പോയി വല്ലതും അന്വേഷിച്ചു കൊണ്ടുവരാം". അന്ന് പകൽ മുഴുവൻ അദ്ദേഹം ജോലി ചെയ്തു ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുകയായിരുന്നു. തന്നി മിത്തം അദ്ദേഹം ഉറങ്ങിപ്പോയി. ഭാര്യ ഭക്ഷണവുമായി വന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഉറങ്ങുന്നതാണ് കണ്ടത്. അവൾ പറഞ്ഞു: "താങ്കളുടെ നിർഭാഗ്യം" പിറ്റേന്ന് ഉച്ചയായപ്പോഴേക്കും അദ്ദേഹത്തിന് ബോധക്കേടുണ്ടായി. ഈ വാർത്ത തിരുമേനി (ﷺ) അറിഞ്ഞു. തദവസരത്തിലാണ് "നോമ്പിന്റെ രാത്രികളിൽ നിങ്ങളുടെ ഭാര്യമാരുമായി സഹവസിക്കുന്നത് നിങ്ങളെ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു" എന്ന വുർ ആൻ വാക്യം അവതരിച്ചത്. തിരുമേനി (ﷺ) യുടെ അനുചരന്മാർ വുർആന്റെ ഈ വിധിയിൽ വളരെയധികം സന്തോഷിച്ചു. "പ്രഭാതത്തിന്റെ വെള്ള നൂൽ കറുപ്പ് നൂലിൽനിന്നും വേർതിരിച്ചു അറിയുന്നതുവരെ നിങ്ങൾ തിന്നുകയും കുടിക്കുകയും ചെയ്തുകൊള്ളുക" എന്ന വുർആൻ വാക്യവും അപ്പോഴാണ് അവതരിച്ചത്. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1782).

8.2 - അനുവദനീയമായ സമയം.

عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ (رضي الله عنه) قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ (حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ) عَمَدَتْ إِلَى عِقَالٍ أَسْوَدَ وَإِلَى عِقَالٍ أَبْيَضَ، فَجَعَلْتُهَا تَحْتَ وَسَادَتِي. فَجَعَلْتُ أَنْظُرُ فِي اللَّيْلِ فَلَا يَسْتَبِينُ لِي، فَغَدَوْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) فَذَكَرْتُ لَهُ ذَلِكَ، فَقَالَ: إِنَّمَا ذَلِكَ سَوَادُ اللَّيْلِ وَبَيَاضُ النَّهَارِ (حديث رقم : ١٧٨٤ من صحيح البخاري)

അദിയ്യിബ്നു ഹാതിം (رضي الله عنه) പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്ന് നിവേദനം: "വെള്ള നൂലിൽ നിന്നും കറുപ്പ് നൂൽ വേർതിരിയുന്നതുവരെ" എന്ന വുർആൻ വാക്യം അവതരിച്ചപ്പോൾ ഞാൻ വെളുത്തതും കറുത്തതുമായ ഓരോ കയറുകൾ എടുത്ത് എന്റെ തലയിണക്ക് താഴെവെച്ചു. രാത്രി അവ തമ്മിൽ വേർതിരിച്ചു കാണാൻ എനിക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. പിറ്റേന്ന് രാവിലെ തിരുമേനി (ﷺ) യുടെ അടുത്തുചെന്ന് ഈ വിവരം പറഞ്ഞു. തിരുമേനി (ﷺ) പറഞ്ഞു: "രാത്രിയുടെ കറുപ്പും പകലിന്റെ വെളുപ്പുമാണ് അതുകൊണ്ടുള്ള ഉദ്ദേശ്യം." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1784)

9. മറന്ന് തിന്നൽ			
സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1797	سُئِلَ	ഹദീസ് നമ്പർ 9.1/1	8

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) عَنِ النَّبِيِّ (ﷺ) قَالَ: إِذَا نَسِيَ فَأَكَلَ وَشَرِبَ فَلْيَتِمَّ صَوْمَهُ، فَإِنَّمَا أَطَعَمَهُ اللَّهُ وَسَقَاهُ (حديث رقم : ١٧٩٧ من صحيح البخاري)

അബൂഹുറൈദ് (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന് നിവേദനം: തിരുമേനി (ﷺ) അരുളി: "വല്ലവനും മറന്നുകൊണ്ട് തിന്നുകയും കുടിക്കുകയും ചെയ്താൽ അവൻ നോമ്പ് പൂർത്തിയാക്കട്ടെ. അവന് ആഹാര പാനീയങ്ങൾ നൽകിയത് അല്ലാഹുവാണ്." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1797)

10. വികാരങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണം

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1772	سِيَرُ النَّبِيِّ ﷺ	ഹദീസ് നമ്പർ 10.1/1	895
-------------------------	---------------------	--------------------	-----

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: مَنْ اسْتَطَاعَ الْبَاءَةَ فَلْيَتَزَوَّجْ، فَإِنَّهُ أَغْضُ لِلْبَصْرِ وَأَحْصَنُ لِلْفَرْجِ، وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَيْهِ بِالصَّوْمِ فَإِنَّهُ لَهُ وَجَاءٌ (حديث رقم: 1772 من صحيح البخاري)

അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മസ്ഊദ് رضي الله عنه പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്ന് നിവേദനം: ഞങ്ങൾ തിരുമേനി ﷺ യുടെ കൂടെയായിരുന്നപ്പോൾ അവിടുന്ന് അരുളി: "വല്ലവനും വിവാഹത്തിനുള്ള കഴിവുണ്ടെങ്കിൽ അവൻ വിവാഹം കഴിക്കട്ടെ. അതവന്റെ കണ്ണിനെ കൂടുതൽ നിയന്ത്രിച്ചു നിർത്തുകയും കാമവികാരങ്ങളെ കൂടുതൽ അടക്കി നിർത്തുകയും ചെയ്യും. വല്ലവനും വിവാഹം ചെയ്യാൻ കഴിവില്ലെങ്കിലോ, അവൻ നോമ്പ് അനുഷ്ഠിക്കട്ടെ. അതാണ് അവനുള്ള ഷൺഡീകരണ നടപടി." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1772)

11. നോമ്പ് മുറിക്കേണ്ട സമയം

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1821	سِيَرُ النَّبِيِّ ﷺ	ഹദീസ് നമ്പർ 11.1/5	910
-------------------------	---------------------	--------------------	-----

11.1 - നോമ്പ് മുറിക്കുന്നതിൽ ധൃതി കാണിക്കുക.

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: لَا يَزَالُ النَّاسُ بِخَيْرٍ مَا عَجَلُوا الْفِطْرَ. (حديث رقم: 1821 من صحيح البخاري)

സഹ്ല് رضي الله عنه വിൽ നിന്ന് നിവേദനം: നബി ﷺ അരുളിയിരിക്കുന്നു: "(സമയമായാൽ) നോമ്പു മുറിക്കുന്നതിൽ ധൃതി കാണിക്കുന്ന കാലംവരെക്കും ജനങ്ങൾ നന്മയിലായിരിക്കും." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1821) ﷻ

ﷻ (സൂക്ഷ്മതയും തഖ്വയും അഭിനയിച്ചുകൊണ്ട് സമയമായതിന് ശേഷവും നോമ്പ് മുറിക്കാതിരിക്കുന്നത് നല്ല വഴക്കമല്ല. കൃത്യ സമയത്ത് തന്നെ നോമ്പ് മുറിക്കേണ്ടതാണ്.)

11.2 - ഒരു പകലിലധികം നോമ്പ് ദീർഘിപ്പിക്കൽ.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنِ الْوِصَالِ فِي الصَّوْمِ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ إِنَّكَ تُوَاصِلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: وَأَيْكُمْ مِثْلِي، إِنْ بَيْتٌ يُطْعِمُنِي رَبِّي وَيَسْقِينِ. فَلَمَّا أَبَوْا أَنْ يَنْتَهُوا عَنِ الْوِصَالِ، وَأَصَلَ بِهِمْ يَوْمًا، ثُمَّ يَوْمًا، ثُمَّ رَأَوْا الْهَيْلَالَ، فَقَالَ لَوْ تَأَخَّرَ لَزِدْتَكُمْ - كَالْتَّنْكِيلِ لَهُمْ حِينَ أَبَوْا أَنْ يَنْتَهُوا. وَفِي رِوَايَةٍ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ لَهُمْ: فَاكْفُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تُطِيقُونَ. (حديث رقم: 1829, 1830 من صحيح البخاري)

അബൂഹുറൈദ് رضي الله عنه പറഞ്ഞതായി അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്ന് നിവേദനം: ഒരു പകലിലധികം സമയം നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുന്നത് തിരുമേനി ﷺ നിരോധിക്കുകയു

ണ്ടായി. ഓരാൾ ചോദിച്ചു: "ദൈവദൂതരേ, അങ്ങ് ഒരു പകലിൽ കൂടുതൽ തുടർച്ചയായി നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ?" തിരുമേനി (ﷺ) അരുളി: "എന്നെപ്പോലെ നിങ്ങളിലാരുണ്ട് ഞാൻ രാത്രി ഉറങ്ങുമ്പോൾ, എന്റെ നാമൻ എനിക്ക് ആഹാരവും പാനീയവും നൽകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു." അവർക്ക് അതിൽനിന്ന് വിരമിക്കാൻ മനസ്സില്ലെന്ന് കണ്ടപ്പോൾ, അവരെയുംകൂട്ടി തിരുമേനി (ﷺ) രണ്ടു ദിവസം തുടർച്ചയായി നോമ്പനുഷ്ഠിച്ചു. പിന്നീടവർ ചന്ദ്രപ്പിറവി കണ്ടു. തിരുമേനി (ﷺ) അരുളി: "മാസപ്പിറവി കാണാൻ വൈകിയിരുന്നെങ്കിൽ ഇതിലുമധികം ദിവസം നിങ്ങൾക്ക് ഞാൻ നോമ്പുണ്ടാക്കിത്തരുമായിരുന്നു. ഒരു പകലിലധികം സമയം നോമ്പ് അനുഷ്ഠിക്കരുതെന്ന് തിരുമേനി (ﷺ) അരുളിയത് അവർ കൂട്ടാക്കാതിരുന്നതിൽ പ്രതിഷേധമെന്ന നിലകാണ് തിരുമേനി (ﷺ) ഇത് അരുളിയത് .

അബൂഹുറയ്ക് (رضي الله عنه) വിൽനിന്നുള്ള മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ ഇങ്ങിനെ വന്നിട്ടുണ്ട്: "നിങ്ങളുടെ കഴിവനുസരിച്ചുള്ള സൽക്കർമ്മങ്ങളുടെ ബാധ്യത മാത്രം നിങ്ങളേറ്റേടുക്കുക" എന്നുകൂടി തിരുമേനി (ﷺ) അരുളുകയുണ്ടായി (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1829, 1830)

11.3 - നോമ്പ് മുറിക്കലും മഗ്‌രിബ് നമസ്കാരവും.

وَعَنْ أَبِي عَطِيَّةَ قَالَ: دَخَلْتُ أَنَا وَمَسْرُوقٌ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَقَالَ لَهَا مَسْرُوقٌ: رَجُلَانِ مِنَ أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ (ﷺ) كَلَاهُمَا لَا يَأْلُوا عَنِ الْخَيْرِ أَحَدُهُمَا يَجْعَلُ الْمَغْرِبُ وَالْإِفْطَارُ وَالْآخِرُ يُأَخِّرُ الْمَغْرِبَ وَالْإِفْطَارُ فَقَالَتْ: مَنْ يُجْعَلُ الْمَغْرِبَ وَالْإِفْطَارُ قَالَ: عَبْدُ اللَّهِ يَعْنِي ابْنَ مَسْعُودٍ (رضي الله عنه) فَقَالَتْ: هَكَذَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) يَصْنَعُ. (رواه مسلم)

1239- അബൂഅത്ത്വിയ (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന്: ഒരിക്കൽ ഞാനും മസ്റൂഖും ആയിശ ഖുറൈശി യുടെ അടുത്ത് കടന്നു ചെന്നു. തത്സമയം മസ്റൂഖ് പറഞ്ഞു: "റസൂൽ (ﷺ) യുടെ സന്തത സഹചാരികളിൽ രണ്ടാളുകളുണ്ടായിരുന്നു. സദ്വൃത്തിയിൽ അവരൊട്ടും പിന്നോക്കമല്ല. ഒരാൾ മഗ്‌രിബ് നമസ്കരിക്കലും നോമ്പ് മുറിക്കലും ധൃതിയിൽ ചെയ്തു തീർക്കും. മറ്റേയാൾ മഗ്‌രിബ് നമസ്കരിക്കലും നോമ്പ് തുറക്കലും പിന്തിക്കും." ആയിശ ഖുറൈശി ചോദിച്ചു: "മഗ്‌രിബ് നമസ്കാരവും നോമ്പ് മുറിക്കലും ധൃതിയിൽ കൊണ്ട് വരുന്നവനാരാണ്?" മസ്റൂഖ് പറഞ്ഞു: 'അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മസ്ഉദാ'ണ്. ആയിശ ഖുറൈശി പറഞ്ഞു: "ഇപ്രകാരമാണ് റസൂൽ (ﷺ) ചെയ്തിരുന്നത്." (സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം)

11.4 - ധൃതിയിൽ നോമ്പ് മുറിക്കുന്നവരെ അല്ലാഹു ഇഷ്ടപ്പെടുന്നു.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَحَبُّ عِبَادِي إِلَيَّ أَعَجَلُهُمْ فِطْرًا (رواه الترمذي)

1240- അബൂഹുറയ്ക് (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന്: റസൂൽ (ﷺ) പറഞ്ഞു: അല്ലാഹു

അരുൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ട് "എന്റെ ദാസന്മാരിൽ എനിക്കേറ്റവും ഇഷ്ടപ്പെട്ടവർ അസ്തമനത്തിന് ശേഷം ധൂതിയിൽ നോമ്പ് മുറിക്കുന്നവരാണ്". (തിർമുദി)
 11.5 - എപ്പോൾ നോമ്പ് മുറിക്കാം.

١٢٤٢ - وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم): إِذَا أَقْبَلَ اللَّيْلُ مِنْ هَهُنَا وَأَدْبَرَ النَّهَارُ مِنْ هَهُنَا وَغَرَبَتِ الشَّمْسُ فَقَدْ أَفْطَرَ الصَّائِمُ. (متفق عليه).

1241- ഉമർ (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന്: റസൂൽ (صلى الله عليه وسلم) പറഞ്ഞു: "ഇവിടെ (കിഴക്ക്) നിന്നും രാത്രി ആരംഭിക്കുകയും (പടിഞ്ഞാറ് നിന്ന്) പകൽ പിന്നിട്ട് പോവുകയും സൂര്യൻ അസ്തമിക്കുകയും ചെയ്താൽ നോമ്പുകാരന് നോമ്പ് മുറിക്കാം. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി, സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം)

12. പ്രായശ്ചിത്തം			
സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1800	صِيغَةُ الْبَرَاءَةِ	ഹദീസ് നമ്പർ 12.1/1	8

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ النَّبِيِّ (صلى الله عليه وسلم)، إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلَكْتُ، قَالَ: مَا لَكَ؟ قَالَ: وَقَعْتُ عَلَى امْرَأَتِي فِي رَمْضَانَ وَأَنَا صَائِمٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم): هَلْ تَجِدُ رَقَبَةً تُعْتِقُهَا، قَالَ: لَا. قَالَ: فَهَلْ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَصُومَ شَهْرَيْنِ مُتَّابِعَيْنِ، قَالَ: لَا. فَقَالَ: فَهَلْ تَجِدُ إِطْعَامَ سِتِّينَ مَسْكِينًا، قَالَ: لَا. قَالَ: فَامْكُتْ عِنْدَ النَّبِيِّ (صلى الله عليه وسلم)، فَبَيْنَمَا نَحْنُ عَلَى ذَلِكَ، أَتَى النَّبِيَّ (صلى الله عليه وسلم) بَعْرَقٌ فِيهَا تَمْرٌ - وَالْعَرَقُ الْمَكْتَلُ - قَالَ أَيْنَ السَّائِلُ، فَقَالَ: أَنَا، قَالَ خُذْ هَذَا فَتَصَدَّقْ بِهِ. فَقَالَ الرَّجُلُ: أَعْلَى أَفْقَرِ مِنِّي يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَوَاللَّهِ مَا بَيْنَ لَابَتَيْهَا - يُرِيدُ الْحَرَّتَيْنِ - أَهْلُ بَيْتِ أَفْقَرِ مِنِّي أَهْلُ بَيْتِي، فَضَحِكَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه وسلم) حَتَّى بَدَتْ أَنْيَابُهُ، ثُمَّ قَالَ: أَطْعِمَهُ أَهْلَكَ. (حديث رقم : 1800 من صحيح البخاري)

അബൂഹുറൈ്റ (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന് നിവേദനം: ഞങ്ങൾ നബി (صلى الله عليه وسلم) യുടെ കൂടെ ഇരിക്കുമ്പോൾ ഒരാൾ വന്നുപറഞ്ഞു: "ദൈവദൂതരേ, ഞാൻ നാശത്തിലകപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞു". തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم) ചോദിച്ചു: "നിങ്ങൾക്കെന്തുപറ്റി?" "റമളാനിൽ നോമ്പുകാരനായിക്കൊണ്ട് ഞാനെന്റെ ഭാര്യയുമായി സഹവസിച്ചു" വെന്നദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم) ചോദിച്ചു: "നിങ്ങൾക്ക് ഒരടിമയെ മോചിപ്പിക്കാൻ കഴിയുമോ?" 'ഇല്ല'ന്നദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. "തുടർച്ചയായി രണ്ടു മാസം നോമ്പനുഷ്ഠിക്കാൻ സാധിക്കുമോ?" 'ഇല്ല'ന്നദ്ദേഹം മറുപടി പറഞ്ഞു. "അറുപത് ദരിദ്രന്മാർക്ക് അന്നദാനം ചെയ്യാൻ നിങ്ങളെക്കൊണ്ടാവുമോ?" 'ഇല്ല'ന്നപ്പോഴും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. അബൂഹുറൈ്റ (رضي الله عنه) പറയുന്നു: ആ മനുഷ്യൻ കുറെ നേരം തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم) യുടെ അടുക്കൽ ഇരുന്നു. അതിനിടക്ക് തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم) യുടെ അടുത്ത് ഒരാൾ ഒരു കൊട്ട ഇറുത്തപ്പഴം കൊണ്ടുവന്നു. തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم) ചോദിച്ചു: "നമ്മുടെ ചോദ്യകർത്താവ് എവിടെ?" "ഞാനിവിടെയുണ്ട്" ന് മറുപടി പറഞ്ഞു. തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم) അരുളി: "ഇതെടുത്ത് കൊണ്ടുപോയി ദാനം ചെയ്യുക". അദ്ദേഹം ചോദിച്ചു: "ദൈവദൂതരേ, എന്നെക്കാൾ ദരിദ്രനായ ഒരാൾക്കല്ലെ ഞാൻ ദാനം ചെയ്യേണ്ടത്? അല്ലാഹുവാണെ, മദീനയുടെ

രണ്ട് കൽപ്രദേശങ്ങൾക്കിടയിൽ എന്റെ കുടുംബത്തേക്കാൾ ദരിദ്രമായ ഒരു കുടുംബം വേറെയില്ല". തിരുമേനി (ﷺ) ചിരിച്ചിട്ട് അണപ്പല്ലുകൾ പുറത്തുകണ്ടു. അവസാനം അരുളി: "ശരി, ഇതു നിന്റെ വീട്ടുകാർക്കുതന്നെ കൊണ്ടുപോയി കൊടുക്കുക" (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1800)

13. ബാധ്യതകളുടെ നിർവ്വഹണം			
സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1832	سَيِّدُ الْبَارِئِينَ	ഹദീസ് നമ്പർ 13.1/5	924
13.1 - വ്യത്യസ്ത ബാധ്യതകൾ			

عَنْ أَبِي جُحَيْفَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: قَالَ أَخَى النَّبِيِّ (ﷺ) بَيْنَ سَلْمَانَ (رضي الله عنه) وَأَبِي الدَّرْدَاءِ (رضي الله عنه) فَزَارَ سَلْمَانَ أَبَا الدَّرْدَاءِ، فَرَأَى أُمَّ الدَّرْدَاءِ مُتَبَدِّلَةً، فَقَالَ لَهَا: مَا شَأْنُكَ؟ قَالَتْ: أَخُوكَ أَبُو الدَّرْدَاءِ لَيْسَ لَهُ حَاجَةٌ فِي الدُّنْيَا، فَجَاءَ أَبُو الدَّرْدَاءِ فَصَنَعَ لَهُ طَعَامًا، فَقَالَ: كُلْ، قَالَ: فَإِنِّي صَائِمٌ، قَالَ: مَا أَنَا بِأَكِلٍ حَتَّى تَأْكُلَ، فَأَكَلَ، فَلَمَّا كَانَ اللَّيْلُ ذَهَبَ أَبُو الدَّرْدَاءِ يَقُومُ، قَالَ: نَمَ فَنَامَ، ثُمَّ ذَهَبَ يَقُومُ، فَقَالَ: نَمَ، فَلَمَّا كَانَ مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ قَالَ سَلْمَانُ: قُمْ الْآنَ، فَصَلِّ يَا فَقَالَ لَهُ سَلْمَانُ: إِنَّ لِرَبِّكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَلِنَفْسِكَ عَلَيْكَ حَقًّا وَلَا هَلْكَ عَلَيْكَ حَقًّا فَأَعْطَ كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ. فَآتَى النَّبِيَّ (ﷺ) فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ (ﷺ): صَدَقَ سَلْمَانُ. (حديث رقم : ١٨٣٢ من صحيح البخاري)

അബൂജൂഹൈഫ (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന് നിവേദനം: സൽമാൻ(رضي الله عنه), അബൂദുർദാഅ്(رضي الله عنه) എന്നിവർക്കിടയിൽ തിരുമേനി (ﷺ) സാഹോദര്യക്കരാർ ചെയ്തിച്ചു. അങ്ങിനെയിരിക്കെ സൽമാൻ(رضي الله عنه) അബൂദുർദാഅ്(رضي الله عنه) നെ സന്ദർശിച്ചു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യ ഉമ്മുദർദാഇനെ, വസ്ത്രത്തിന്റെ മോടിയിലും മറ്റും യാതൊരു ശ്രദ്ധയുമില്ലാതെ സൽമാൻ(رضي الله عنه) ന് കാണാൻ കഴിഞ്ഞു. "നിങ്ങൾക്ക് എന്തുപറ്റി?" അദ്ദേഹം അന്വേഷിച്ചു. അവർ മറുപടി പറഞ്ഞു: "താങ്കളുടെ സഹോദരൻ അബൂദുർദാഇന്റ് ഐഹിക കാര്യങ്ങളിൽ യാതൊരു പ്രതിപത്തിയുമില്ല." അതിനിടക്ക് അബൂദുർദാഅ്(رضي الله عنه) ഉം വന്നു. ഉടനെ, സൽമാൻ(رضي الله عنه) നു വേണ്ടി തയ്യാറാക്കിയ ഭക്ഷണം കൊണ്ട് വെച്ച് കൊടുത്തിട്ട് അബൂദുർദാഅ്(رضي الله عنه) പറഞ്ഞു: കഴിച്ചുകൊള്ളുക; ഞാൻ നോമ്പുകാരനാണ്. സൽമാൻ(رضي الله عنه) മറുപടി പറഞ്ഞു: "താങ്കൾ തിന്നുന്നതുവരെ ഞാനും തിന്നുകയില്ല. അപ്പോൾ അബൂദുർദാഅ്(رضي الله عنه) ഉം തിന്നു. രാത്രിയായപ്പോൾ അബൂദുർദാഅ്(رضي الله عنه) നമസ്കരിക്കാൻ തുടങ്ങി. "താങ്കൾ പോയി കിടന്നുറങ്ങുക" എന്ന് സൽമാൻ(رضي الله عنه) ഉപദേശിച്ചു. അപ്പോഴദ്ദേഹം പോയി കിടന്നുറങ്ങി. വീണ്ടും എഴുന്നേറ്റ് നമസ്കരിക്കാൻ തുടങ്ങി. "പോയി കിടന്നുറങ്ങുക" എന്ന് സൽമാൻ(رضي الله عنه) വീണ്ടും ഉപദേശിച്ചു. രാത്രിയുടെ അന്ത്യയാമത്തിൽ അദ്ദേഹം അബൂദുർദാഇനെ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു: ഇപ്പോൾ എഴുന്നേറ്റു നമസ്കരിക്കുക. അങ്ങനെ ഇരുവരും ഒന്നിച്ചു നമസ്കരിച്ചു. അനന്തരം സൽമാൻ(رضي الله عنه) പറഞ്ഞു: "താങ്കൾക്ക് താങ്കളുടെ നാമനോടും, താങ്കളുടെ ശരീരത്തോടും, താങ്കളുടെ ഭാര്യയോടും ഓരോ തരത്തിലുള്ള ബാധ്യതകളുണ്ട്. അതുകൊണ്ട്, ഓരോരുത്തരോടുമുള്ള ബാധ്യതകൾ അവർക്ക് താങ്കൾ നിറവേറ്റിക്കൊടുക്കുക." അനന്തരം തിരുമേനി (ﷺ) യുടെ അടുത്തു

ചെന്ന് വിവരങ്ങളെല്ലാം പറഞ്ഞു. തിരുമേനി (ﷺ) അരുളി: "സൽമാൻ പറഞ്ഞത് സത്യം തന്നെയാണ്." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1832)

13.2 - പ്രവാചക മാതൃക.

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَصُومُ حَتَّى نَقُولَ لَا يُفْطِرُ، وَيُفْطِرُ حَتَّى نَقُولَ لَا يَصُومُ، فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ اسْتَكْمَلَ صِيَامَ شَهْرٍ إِلَّا رَمَضَانَ، وَمَا رَأَيْتُهُ أَكْثَرَ صِيَامًا مِنْهُ فِي شَعْبَانَ. (حديث رقم : ١٨٣٣ من صحيح البخاري)

ആയിശ റَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا യിൽനിന്ന് നിവേദനം: അവർ പറഞ്ഞു: "തിരുമേനി (ﷺ) ചിലപ്പോൾ സുന്നത്ത് നോമ്പ് നോൽക്കുന്നത് കണ്ടാൽ, ഇനി അവിടുന്ന് സുന്നത്ത് നോമ്പ് നിർത്തുകയില്ലെന്ന് ഞങ്ങൾക്ക് തോന്നും. ചിലപ്പോൾ സുന്നത്ത് നോമ്പ് നോൽക്കാതിരിക്കുന്നത് കാണുമ്പോൾ ഇനി തിരുമേനി (ﷺ) സുന്നത്ത് നോമ്പ് നോൽക്കുകയേയില്ലെന്നും ഞങ്ങൾക്ക് തോന്നിപ്പോകും. റമളാ നിലല്ലാതെ ഒരു മാസം മുഴുവനും തിരുമേനി (ﷺ) നോമ്പു നോറ്റത് ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. ശഅബാൻ മാസത്തിൽ നോമ്പ് നോൽക്കുന്നതിനേക്കാൾ കൂടുതലായി നോമ്പ് നോൽക്കുന്നതും ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1833)

13.3 - അമലുകൾ പതിവായി ചെയ്യുക.

وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى زِيَادَةً، وَكَانَ يَقُولُ خُذُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تُطِيقُونَ، فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمَلُ حَتَّى تَمَلُّوا، وَأَحَبُّ الصَّلَاةِ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ مَا دُوِّمَ عَلَيْهِ، وَإِنْ قَلَّتْ. وَكَانَ إِذَا صَلَّى صَلَاةً دَاوَمَ عَلَيْهَا. (حديث رقم : ١٨٣٤ من صحيح البخاري)

ആയിശ റَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا യിൽനിന്നുള്ള മറ്റൊരു റിപ്പോർട്ടിൽ ഇതുകൂടിയുണ്ട്: നിങ്ങളുടെ കഴിവിനനുസരിച്ചുള്ള ആരാധനാ കർമ്മങ്ങൾ മാത്രം സ്വീകരിക്കുക. നിങ്ങൾക്ക് മടുപ്പ് തോന്നാത്ത കാലംവരെക്കും അല്ലാഹുവിനും മടുപ്പ് തോന്നുകയില്ല. പതിവായി അനുഷ്ഠിക്കുന്ന നമസ്കാരങ്ങളാണ് തിരുമേനി (ﷺ) ക്ക് ഏറ്റവും ഇഷ്ടം. അതത്ര ചുരുങ്ങിയതായാലും ശരി. ഒരു നമസ്കാരം തുടങ്ങിവെച്ചാൽ തിരുമേനി (ﷺ) അത് പതിവാക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1834)

13.4 - മിതത്വം.

أَخْبَرَنَا حُمَيْدٌ، قَالَ: سَأَلْتُ أَنَسًا ﷺ عَنْ صِيَامِ النَّبِيِّ ﷺ، فَقَالَ: مَا كُنْتُ أَحَبُّ أَنْ أَرَاهُ مِنَ الشَّهْرِ صَائِمًا إِلَّا رَأَيْتُهُ، وَلَا مَفْطِرًا إِلَّا رَأَيْتُهُ، وَلَا مِنَ اللَّيْلِ قَائِمًا إِلَّا رَأَيْتُهُ، وَلَا نَائِمًا إِلَّا رَأَيْتُهُ، وَلَا مَسَسْتُ حَزَّةً وَلَا حَرِيرَةً أَلَيْنَ مِنْ كَفِّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، وَلَا شَمِمْتُ مِسْكَةً وَلَا عَيْبِرَةً أَطْيَبَ رَائِحَةً مِنْ رَائِحَةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ. (حديث رقم : ١٨٣٧ من صحيح البخاري)

ഹുമൈദ് (رضي الله عنه) ൽനിന്ന്: അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: തിരുമേനി (ﷺ) യുടെ നോമ്പിനെ

കുറിച്ച് ഞാൻ അനസ് رضي الله عنه വിനോദ് ചോദിച്ചു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ഏതു മാസത്തിൽ നോമ്പുകാരനായിക്കൊണ്ടാൻ ഞാനുദ്ദേശിച്ചാലും തിരുമേനി ﷺ യെ ആ നിലക്ക് ഞാൻ കാണാതിരുന്നില്ല; തിരുമേനി ﷺ നോമ്പ് ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നത് കാണാൻ ഏതു മാസത്തിൽ ഞാനുദ്ദേശിച്ചാലും എനിക്കതും കാണാൻ കഴിയാതെ വന്നിട്ടില്ല; രാത്രി തിരുമേനി ﷺ നമസ്കരിക്കുന്നത് കാണാനുദ്ദേശിച്ചാൽ അതും ഞാൻ കാണാതിരുന്നിട്ടില്ല; രാത്രി തിരുമേനി ﷺ ഉറങ്ങുന്നതായി കാണാനുദ്ദേശിച്ചാൽ അതും ഞാൻ കാണാതിരുന്നിട്ടില്ല. തിരുമേനി ﷺ യുടെ കൈപ്പത്തിയേക്കാൾ മാർദ്ദവമുള്ള പട്ട് ഞാൻ തൊട്ടിട്ടേയില്ല. തിരുമേനി ﷺ യുടെ ശരീരത്തിന്റെ സുഗന്ധത്തെ കവച്ചുവെക്കുന്ന കസ്തുരിയോ മറ്റു സുഗന്ധ ദ്രവ്യങ്ങളോ എനിക്ക് മണക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1837)

13.5 - ദിവസവും നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുന്നവൻ.

حَدِيثُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا تَقَدَّمَ. وَقَالَ فِي هَذِهِ الرَّوَايَةِ: فَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ يَقُولُ بَعْدَ مَا كَبَّرَ: يَا لَيْتَنِي قَبِضْتُ رُخْصَةَ النَّبِيِّ ﷺ.
 وَفِي رَوَايَةٍ أُخْرَى عَنْهُ أَنَّهُ لَمَّا ذُكِرَ صِيَامَ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: وَلَا يَفِرُّ إِذَا لَاقَى، قَالَ عَبْدُ اللَّهِ: مَنْ لِي بِهِذِهِ يَا نَبِيَّ اللَّهِ؟ قَالَ: وَقَالَ النَّبِيُّ ﷺ: لَا صَامَ مَنْ صَامَ الْأَبَدَ، مَرَّتَيْنِ. (حَدِيثُ رَقْمَ : ١٨٤١، ١٨٣٩ من صحيح البخاري)

അറുവനൂൽ ആസിയുടെ മകൻ അബ്ദുല്ല رضي الله عنه യുടെ ഹദീസ് മുഖ് വന്നിട്ടുണ്ട്. അതിൽ ഇതുകൂടിയുണ്ട്: "തിരുമേനി ﷺ അനുവദിച്ച ഇളവ് സ്വീകരിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ എത്ര നന്നായിരുന്നു" എന്ന് വാർദ്ധക്യം പ്രാപിച്ച ശേഷം അബ്ദുല്ല പറയാറുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുള്ള മറ്റൊരു രിവായത്തിൽ ഇങ്ങനെ വന്നിട്ടുണ്ട്: ദാവൂദ് നബി عليه السلام യുടെ നോമ്പിനെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചപ്പോൾ തിരുമേനി ﷺ അരുളി: "ശത്രുക്കളുമായി നേരിട്ടാൽ അദ്ദേഹം പിന്തിരിഞ്ഞോടുകയീലായിരുന്നു". അപ്പോൾ അബ്ദുല്ല തിരുമേനി ﷺ യോട് അങ്ങനെ ചോദിച്ചു: "ദൈവദൂതരേ, ഈ ഗുണങ്ങൾ എനിക്ക് ലഭിക്കുമെന്ന കാര്യത്തിൽ ആരാണ് എനിക്കുറപ്പ് തരിക?". തിരുമേനി ﷺ അരുളി: "കാലാകാലം നോമ്പു നോൽക്കുന്നവൻ (യഥാർത്ഥത്തിൽ) നോമ്പനുഷ്ഠിച്ചിട്ടില്ല." ഇത് രണ്ടുപ്രാവശ്യം തിരുമേനി ﷺ ആവർത്തിക്കുകയുണ്ടായി (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1839, 1841)

14. യാത്രയിലെ നോമ്പ്

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1807	سورة البقرة	ഹദീസ് നമ്പർ 14.1/5	20
14.1 - യാത്രയിൽ നോമ്പ് അനുവദനീയമോ?			

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجِ النَّبِيِّ ﷺ: أَنَّ حَمْرَةَ بِنَ عَمْرٍو الْأَسْلَمِيَّ قَالَ لِلنَّبِيِّ ﷺ: أَصُومُ فِي السَّفَرِ - وَكَانَ كَثِيرَ الصِّيَامِ - فَقَالَ: إِنْ شِئْتَ فَصُمْ، وَإِنْ شِئْتَ فَأَفْطِرْ. (حَدِيثُ رَقْمَ : 1807 من صحيح البخاري)

തിരുമേനി (ﷺ) യുടെ പത്നി ആയിശ **رَضِيَ اللهُ عَنْهَا** യിൽ നിന്ന് നിവേദനം: അസ്ലം ഗോത്രക്കാരനായ അറിന്റെ മകൻ ഹംസ (ﷺ) തിരുമേനി (ﷺ) യോട് ചോദിച്ചു: യാത്രയിൽ എനിക്ക് നോമ്പ് പിടിക്കാമോ? - അദ്ദേഹം ധാരാളം നോമ്പ് അനുഷ്ഠിക്കുന്ന ആളായിരുന്നു - തിരുമേനി (ﷺ) അരുളി: "നിങ്ങൾക്ക് ആഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ നോമ്പ് നോൽക്കാം, ഇല്ലെങ്കിൽ നോമ്പ് ഉപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യാം". (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1807)

14.2 - യാത്രക്കിടയിൽ നോമ്പ് മുറിക്കാമോ?

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللهِ (ﷺ) خَرَجَ إِلَى مَكَّةَ فِي رَمَضَانَ، فَصَامَ حَتَّى بَلَغَ الْكَدِيدَ أَفْطَرَ، فَأَفْطَرَ النَّاسُ. (حديث رقم : 1808 من صحيح البخاري)

ഇബ്നു അബ്ബാസ് **رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا** യിൽ നിന്ന് നിവേദനം: ഒരു റമളാനിൽ തിരുമേനി (ﷺ) മക്കയിലേക്ക് പുറപ്പെട്ടു. 'കദീദി'ലെത്തുന്നതുവരെ നോമ്പനുഷ്ഠിച്ചു. അവിടെയെത്തിയപ്പോൾ തിരുമേനി (ﷺ) നോമ്പു മുറിച്ചു. അപ്പോൾ ജനങ്ങളും നോമ്പു മുറിച്ചു. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1808) ❁

❁ (മക്ക ജയിച്ചടക്കാനുള്ള യാത്രയായിരുന്നു ഇത്. 10,000 പേരാണ് അന്ന് തിരുമേനിയോടൊപ്പം ഉണ്ടായിരുന്നത്. അവർ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന് കണ്ടപ്പോഴാണ് റസൂൽ (ﷺ) നോമ്പു വിടാനുദ്ദേശിച്ചത്. പിന്നെയും നോമ്പ് പിടിക്കാൻ ചിലർ മുതിർന്നപ്പോൾ റസൂൽ (ﷺ) അതുപ്രതി പ്രകടിപ്പിച്ചു. 'കദീദി' മക്കയിൽ നിന്ന് 3 മർഹല അകലെ ഒരു സ്ഥലമാണ്.)

14.3 - ഉഷ്ണമുള്ള ദിവസത്തെ നോമ്പ്.

عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ (رضي الله عنه) قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ (ﷺ) فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ فِي يَوْمٍ حَارٍّ، حَتَّى يَضَعَ الرَّجُلُ يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ مِنْ شِدَّةِ الْحَرِّ، وَمَا فِينَا صَائِمٌ إِلَّا مَا كَانَ مِنَ النَّبِيِّ (ﷺ) وَابْنِ رَوَاحَةَ (رضي الله عنه). (حديث رقم : 1809 من صحيح البخاري)

അബൂദുർദാഅ (ﷺ) വിൽ നിന്ന് നിവേദനം: ഉഷ്ണമുള്ള ഒരു ദിവസം തിരുമേനി (ﷺ) യുടെ കൂടെ ഞങ്ങൾ യാത്ര പുറപ്പെട്ടു. ഉഷ്ണത്തിന്റെ കാഠിന്യം മൂലം ആളുകൾ തലയിൽ കൈവെച്ചിരുന്നു. ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അന്ന് നോമ്പുകാരായി തിരുമേനി (ﷺ) യും ഇബ്നു റവാഹത്ത് (ﷺ) വും മാത്രമാണുണ്ടായിരുന്നത്. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1809)

14.4 - യാത്രയിലെ നോമ്പ് പുണ്യമോ?

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ (رضي الله عنه) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ (ﷺ) فِي سَفَرٍ، فَرَأَى زِحَامًا وَرَجُلًا قَدْ ظَلَّلَ عَلَيْهِ، فَقَالَ مَا هَذَا؟ فَقَالُوا: صَائِمٌ، فَقَالَ: لَيْسَ مِنَ الْبِرِّ الصَّوْمُ فِي السَّفَرِ. (حديث رقم : 1810 من صحيح البخاري)

ജാബിർ (ﷺ) വിൽ നിന്ന് നിവേദനം: ഒരു യാത്രയിൽ ഒരു സ്ഥലത്ത് ജനങ്ങൾ കൂട്ടംകൂടി നിൽക്കുന്നതും, ഒരാൾക്ക് തണലുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുന്നതും

തിരുമേനി (ﷺ) കണ്ടു. "ഇതെന്താണെന്ന്" അവിടുന്ന് ചോദിച്ചു. "അദ്ദേഹം നോമ്പു നോറ്റിരിക്കുകയാണെന്ന്" അവർ മറുപടി പറഞ്ഞു. തിരുമേനി (ﷺ) അരുളി: "യാത്രയിൽ നോമ്പുപിടിക്കുന്നതിൽ വലിയ പുണ്യമൊന്നുമില്ല. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1810) ﴿

﴿ (ഘട്ടുകാലത്ത് ആ മനുഷ്യൻ നോമ്പനുഷ്ഠിച്ചു. യാത്രയിലായിരുന്ന അദ്ദേഹം അവസാനം വെയിലിന്റെ കാഠിന്യം മൂലം തളർന്നു വീണു. അന്നേരമാണ് ആളുകൾ തടിച്ചു കൂടിയത്)

14.5 - യാത്രയിൽ നോമ്പ് നോൽക്കുന്നവരും നോൽക്കാത്തവരും

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (ﷺ) قَالَ: كُنَّا نَسَافِرُ مَعَ النَّبِيِّ (ﷺ)، فَلَمْ يَعْزِبِ الصَّائِمُ عَلَى الْمُفْطِرِ، وَلَا الْمُفْطِرُ عَلَى الصَّائِمِ. (حديث رقم : 1811 من صحيح البخاري)

അനസ് (ﷺ) വിൽ നിന്ന് നിവേദനം: "ഞങ്ങൾ തിരുമേനി (ﷺ) യുടെ കൂടെ യാത്ര പോകാറുണ്ട്. അപ്പോൾ നോമ്പുകാർ നോമ്പില്ലാത്തവരെയോ, നോമ്പില്ലാത്തവർ നോമ്പുകാരെയോ ആക്ഷേപിക്കാറില്ല." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1811).

15. ശവ്വാലിലെ ആറു ദിവസങ്ങൾ

സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം	صِيَامُ شَوَّالٍ	ഹദീസ് നമ്പർ 15.1/1	1259
-----------------	------------------	--------------------	------

عَنْ أَبِي أَيُّوبٍ (ﷺ) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) قَالَ: مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ (رواه مسلم)

അബൂ അയ്യൂബി (ﷺ) ൽനിന്ന്: നിശ്ചയം റസൂൽ (ﷺ) അരുൾ ചെയ്തു: "വല്ലവനും റമളാനിലെ നോമ്പും തുടർന്ന് ശവ്വാലിലെ ആറും അനുഷ്ഠിച്ചാൽ (ഫലത്തിൽ) അത് കൊല്ലം മുഴുവൻ ഫർജ്ജ് നോമ്പ് അനുഷ്ഠിച്ചതിന് തുല്യമായി" (സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം)

16. തികളാഴ്ചയിലെയും വ്യാഴാഴ്ചയിലെയും വ്രതം

സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം	صِيَامُ الْاِثْنَيْنِ وَالْاَرْبَعَةِ	ഹദീസ് നമ്പർ 16.1/3	1260
-----------------	---------------------------------------	--------------------	------

16.1 - വ്രതം തികളാഴ്ച.

عَنْ أَبِي قَتَادَةَ (ﷺ) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) سئلَ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ الْاِثْنَيْنِ فَقَالَ: ذَلِكَ يَوْمٌ وُلِدْتُ فِيهِ وَيَوْمٌ بُعِثْتُ أَوْ أُنزِلَ عَلَيَّ فِيهِ (صحيح مسلم)

അബൂ ഖത്താദ (ﷺ) വിൽനിന്ന്: തികളാഴ്ച ദിവസത്തെ നോമ്പിനെ സംബന്ധിച്ച് റസൂൽ (ﷺ) ചോദിക്കപ്പെട്ടു: അവിടുന്ന് പറഞ്ഞു: "ഞാൻ പ്രസവിക്കപ്പെടുകയും പ്രവാചകനായി നിയോഗിക്കപ്പെടുകയും ഖുർആൻ എനിക്കവതരിക്കുകയും ചെയ്തത് അന്നേ ദിവസമാണ്." (സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം) ﴿

﴿ (തന്നിമിത്തം സുപ്രധാന ദിവസമത്രെ അത്).

16.2 & 16.3 - വ്രതം തികളാഴ്ചയും വ്യാഴാഴ്ചയും.

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: تَعْرَضُ الْأَعْمَالُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ فَأَحِبُّ أَنْ يُعْرَضَ عَمَلِي وَأَنَا صَائِمٌ (رواه الترمذي)

1261- അബൂഹുറൈദ് رضي الله عنه വിൽനിന്ന് നിവേദനം: റസൂൽ صلى الله عليه وسلم യിൽനിന്ന്: "വ്യാഴാഴ്ചയും തികളാഴ്ചയും (മനുഷ്യരുടെ) ഓരോ പ്രവർത്തനങ്ങളും (അല്ലാഹുവിങ്കൽ) വെളിവാക്കപ്പെടും. നോമ്പുകാരനായിക്കൊണ്ട് എന്റെ അമലുകൾ അല്ലാഹുവിങ്കൽ വെളിവാക്കപ്പെടാനാണ് ഞാനിഷ്ടപ്പെടുന്നത്." (തിർമുദി)

وَعَنْ عَائِشَةَ رضي الله عنها قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَتَحَرَّى يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ (رواه الترمذي)

1262- ആയിശ رضي الله عنها യിൽനിന്ന്: അവർ പറഞ്ഞു: 'റസൂൽ صلى الله عليه وسلم തികൾ, വ്യാഴം എന്നീ ദിവസങ്ങളിലെ നോമ്പിനെക്കുറിച്ച് പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധ ചെലുത്തിയിരുന്നു.' (തിർമുദി)

17. മാസത്തിലെ മൂന്ന് ദിവസത്തെ നോമ്പുകൾ

ബുഖാരി, മുസ്ലിം	أبي داود	ഹദീസ് നമ്പർ 17.1/6	1265
17.1 - വർഷം മുഴുവനും നോമ്പ് നോറ്റതിന് തുല്യം			

وَعَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم صَوْمٌ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ صَوْمُ الدَّهْرِ كُلِّهِ (متفق عليه)

ഉബൈദുല്ലാഹ് رضي الله عنه വിൽനിന്ന്: റസൂൽ صلى الله عليه وسلم അരുൾ ചെയ്തു: "എല്ലാ മാസങ്ങളിലെയും മൂന്ന് ദിവസം നോമ്പനുഷ്ഠിക്കൽ (ഫലത്തിൽ) കൊല്ലം മുഴുവൻ നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുന്നതിന് തുല്യമാണ്" (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി, സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം)

17.2 - വ്രതം - എല്ലാ മാസവും മൂന്ന് ദിവസം.

وَعَنْ مُعَاذَةَ الْعَدَوِيَّةِ رضي الله عنها أَنَّهَا سَأَلَتْ عَائِشَةَ رضي الله عنها أَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَصُومُ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ، قَالَتْ: نَعَمْ، فَقُلْتُ: مِنْ أَيِّ الشَّهْرِ كَانَ يَصُومُ، قَالَتْ: لَمْ يَكُنْ يُبَالِي مِنْ أَيِّ الشَّهْرِ يَصُومُ (رواه مسلم)

1266- മുആദത്തി رضي الله عنها യിൽനിന്ന്: ആയിശ رضي الله عنها യോട് ഒരിക്കൽ ഞാൻ അന്വേഷിച്ചു: "എല്ലാ മാസവും മൂന്ന് ദിവസം റസൂൽ صلى الله عليه وسلم നോമ്പനുഷ്ഠിക്കാറുണ്ടോ?" "അതെ," എന്നവർ മറുപടി പറഞ്ഞു. ഞാൻ ചോദിച്ചു: "മാസത്തിൽ ഏത് ദിവസത്തിലാണ് അവിടുന്ന് നോമ്പനുഷ്ഠിച്ചിരുന്നത്?" അവർ മറുപടി പറഞ്ഞു: "മാസങ്ങളിൽ ഏതു ദിവസവും നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുന്നത് അവിടുന്ന് ഒരു പ്രശ്നമാക്കിയിരുന്നില്ല." (സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം)

17.3 - പതിമൂന്ന് പതിനാല് പതിനഞ്ചിലെ നോമ്പുകൾ.

وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: إِذَا صُمْتَ مِنَ الشَّهْرِ ثَلَاثًا فَصُومَ ثَلَاثَ عَشْرَةَ وَأَرْبَعَةَ عَشْرَةَ وَخَمْسَ عَشْرَةَ (رواه الترمذي)

1267- അബൂദർ رضي الله عنه വിൽനിന്ന്: റസൂൽ ﷺ അരുൾ ചെയ്തു: "മാസത്തിൽ മൂന്നു ദിവസം നീ നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുന്നുവെങ്കിൽ പതിമൂന്നിലും പതിനാലിലും പതിനഞ്ചിലും നീ നോമ്പനുഷ്ഠിച്ചുകൊള്ളുക. (തിർമുദി)

17.4 - അയ്യായ്മൂൽ ബീദ്. (i)

وَعَنْ قَتَادَةَ بْنِ مَلْحَانَ رضي الله عنه قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَأْمُرُنَا بِصِيَامِ أَيَّامِ الْبَيْضِ ثَلَاثَ عَشْرَةَ وَأَرْبَعَةَ عَشْرَةَ وَخَمْسَ عَشْرَةَ (رواه أبو داود)

1268- ഖത്താദ رضي الله عنه വിൽനിന്ന്: 'അയ്യായ്മൂൽ ബീദ്' അഥവാ പതിമൂന്ന്, പതിനാല്, പതിനഞ്ച് എന്നീ ദിവസങ്ങളിൽ നോമ്പനുഷ്ഠിക്കാൻ ഞങ്ങളോട് റസൂൽ ﷺ കൽപിച്ചിരുന്നു. (അബൂദാവൂദ്)

17.5 - അയ്യായ്മൂൽ ബീദ്. (ii)

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ لَا يَفْطُرُ أَيَّامَ الْبَيْضِ فِي حَضْرٍ وَلَا سَفَرٍ (رواه النسائي)

1269- ഇബ്നു അബ്ബാസ് رضي الله عنهما യിൽനിന്ന്: നാട്ടിൽവെച്ചും യാത്രയിലും 'അയ്യായ്മൂൽ ബീദ്'ൽ റസൂൽ ﷺ ഒരിക്കലും നോമ്പുപേക്ഷിക്കാറില്ല. (നസായ്)

☐
☐ (എല്ലാ മാസങ്ങളിലും മൂന്നു ദിവസം നോമ്പനുഷ്ഠിക്കൽ സുന്നത്താണെങ്കിലും 'അയ്യായ്മൂൽ ബീദ്'ൽ അഥവാ 13, 14, 15 എന്നീ ദിവസങ്ങളിൽ നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുന്നതാണ് കൂടുതലുത്തമം. യാത്രയിൽ പോലും തിരുമേനി ﷺ ഇത് ഉപേക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല.)

17.6 - പ്രവാചകന്റെ വസിയുത്ത്

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: أَوْصَانِي خَالِي رضي الله عنه بِصِيَامِ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ مِنْ كُلِّ شَهْرٍ وَرَكَعَتِي الضُّحَى وَأَنْ أُوتِرَ قَبْلَ أَنْ أَرْقُدَ (متفق عليه)

1144- അബൂഹുറയ്ദ് رضي الله عنه യിൽനിന്ന്: അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: എന്റെ വലീൽ (നബി തിരുമേനി ﷺ) എന്നെ ഇപ്രകാരം ഉപദേശിച്ചിരിക്കുന്നു: എല്ലാ മാസവും മൂന്ന് ദിവസം വ്രതമനുഷ്ഠിക്കാനും (എല്ലാ ദിവസവും) രണ്ട് റക്അത്ത് ഉമാ നമസ്കരിക്കാനും ഉറങ്ങുന്നതിനു മുമ്പ് വിത്റ് നമസ്കരിക്കാനും (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി, സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം) **ശാഝ**

ശാഝ (ഉറക്കത്തിൽനിന്ന് ഉണരാൻ പ്രയാസമായതുകൊണ്ടാണ് ഉറങ്ങുന്നതിനു മുമ്പെ വിത്റ് നമസ്കരിക്കാൻ കൽപിക്കപ്പെട്ടത്).

18. വെള്ളിയാഴ്ച ദിവസത്തെ നോമ്പ്

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1884	سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ	ഹദീസ് നമ്പർ 18.1/2	931
-------------------------	------------------------------	--------------------	-----

18.1 - വെള്ളിയാഴ്ചത്തെ നോമ്പ് സുന്നത്തോ?

عَنْ جَابِرٍ (رضي الله عنه) أَنَّهُ قِيلَ لَهُ: أَنَّهُى النَّبِيُّ (ﷺ) عَنْ صَوْمِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ، قَالَ: نَعَمْ. (حديث رقم : ١٨٤٨ من صحيح البخاري)

ജാബിർ (رضي الله عنه) ൽനിന്ന് നിവേദനം: "വെള്ളിയാഴ്ച ദിവസം നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുന്നത് തിരുമേനി (ﷺ) നിരോധിച്ചിട്ടുണ്ടോ?" എന്നൊരാൾ അദ്ദേഹത്തോട് ചോദിച്ചു: ജാബിർ (رضي الله عنه) മറുപടി പറഞ്ഞു: "നിരോധിച്ചിട്ടുണ്ട്". (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1848) ❀

❀ (വെള്ളിയാഴ്ച ദിവസം നോമ്പ് നോൽക്കുക പതിവായി സ്വീകരിക്കുന്നതിനെയാണ് തിരുമേനി (ﷺ) ഇതുമുഖേന നിരോധിച്ചത്. ഹദീസ് നമ്പർ 1850 കാണുക)

18.2 - വെള്ളിയാഴ്ചത്തെ നോമ്പ് അനുവദനീയമോ?

عَنْ جُوَيْرِيَةَ بِنْتِ الْحَارِثِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ (ﷺ) دَخَلَ عَلَيْهَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَهِيَ صَائِمَةٌ، فَقَالَ: أَصُمْتَ أَمْسِ؟ قَالَتْ: لَا، قَالَ: أَنْتِ دِينَ أَنْ تَصُومِي غَدًا؟ قَالَتْ: لَا، قَالَ: فَأَطْرِي. (حديث رقم : ١٨٥٠ من صحيح البخاري)

ജുവൈരിയ്യ رضي الله عنها യിൽ നിന്ന് നിവേദനം: ഞാൻ നോമ്പുകാരിയായിരുന്ന ഒരു വെള്ളിയാഴ്ച ദിവസം തിരുമേനി (ﷺ) എന്റെയടുക്കൽ വന്നു. എന്നിട്ട് ചോദിച്ചു: "നീ ഇന്നലെ നോമ്പ് നോറ്റിരുന്നോ?" ഞാൻ പറഞ്ഞു: "ഇല്ല." അവിടുന്ന് വീണ്ടും ചോദിച്ചു: "നാളെ നോമ്പ് നോൽക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ടോ?" ഞാൻ പറഞ്ഞു: "ഇല്ല." തിരുമേനി (ﷺ) അരുളി: "എങ്കിൽ ഇന്ന് നോമ്പ് മുറിക്കുക." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1850)

19. ആശുറാത്ത്

സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം 1982	سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ	ഹദീസ് നമ്പർ 19.1/8	
----------------------	------------------------------	--------------------	--

19.1 - റമളാൻ ശേഷം ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമായ നോമ്പ്

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): أَفْضَلُ الصِّيَامِ بَعْدَ رَمَضَانَ شَهْرُ اللَّهِ الْمُحَرَّمِ وَأَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ صَلَاةُ اللَّيْلِ. (حديث رقم : 1982 رواه مسلم)

അബൂഹുറൈറ (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന്: റസൂൽ (ﷺ) പറഞ്ഞു: "മുഹർറമാസത്തിലെ നോമ്പാണ് റമളാൻ ശേഷം നോമ്പുകളിൽ വെച്ച് ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമായത്. അത് പ്രകാരം തന്നെ രാത്രിയിലെ നമസ്കാരമാണ് നിർബന്ധ നമസ്കാരങ്ങൾക്ക് ശേഷം ഏറ്റവും ഉത്തമമായത്." (സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം 1982)

19.2 - 'ആശൂറാഅ്' - ജനങ്ങളെ വിളിച്ചറിയിക്കുന്നു.

عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْأَكْوَعِ (رضي الله عنه) أَنَّ النَّبِيَّ (صلى الله عليه وسلم) بَعَثَ رَجُلًا يُنَادِي فِي النَّاسِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، أَنْ مَنْ أَكَلَ فَلْيُتِمَّ أَوْ فَلْيَصُمْ، وَمَنْ لَمْ يَأْكُلْ فَلَا يَأْكُلْ. (حديث رقم : ١٧٩٠ من صحيح البخاري)

സലമ (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന് നിവേദനം: "വല്ലവനും ആഹാരം വല്ലതും കഴിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ശേഷിച്ച സമയം അവൻ വ്രതമനുഷ്ഠിക്കട്ടെ. ആഹാരം അശേഷവും കഴിക്കാത്തവനോ യാതൊന്നും കഴിക്കാതെ തുടർന്നുപോവുകയും ചെയ്യട്ടെ" എന്നു ജനങ്ങളെ വിളിച്ചറിയിക്കാനായി 'ആശൂറാഅ്' ദിവസം തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم) ഒരാളെ അയച്ചു. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1790)

19.3 - 'ആശൂറാഅ്' (i)

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) صَامَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ. (حديث رقم : ٧٥٩ متفق عليه)

ഇബ്നു അബ്ബാസ് رضي الله عنهما യിൽ നിന്ന്: റസൂൽ (صلى الله عليه وسلم) ആശൂറാഅ് നോമ്പ് അനുഷ്ഠിക്കുകയും അത് അനുഷ്ഠിക്കാൻ അനുയായികളോട് കല്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. (മുത്തഫഖുൻ അലൈഹി അഥവാ 'സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി യും 'സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം ഉം തിവായത്ത് ചെയ്തത്')

19.4 - 'ആശൂറാഅ്' - പിഞ്ചുകുട്ടികൾ നോറ്റു

عَنْ الرَّبِيعِ بْنِ مَعْوَدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أُرْسِلَ النَّبِيُّ (صلى الله عليه وسلم) غَدَاةَ عَاشُورَاءَ إِلَى قُرَى الْأَنْصَارِ: مَنْ أَصْبَحَ مُفْطِرًا فَلْيُتِمَّ بَقِيَّةَ يَوْمِهِ، وَمَنْ أَصْبَحَ صَائِمًا فَلْيَصُمْ. قَالَ: فَكُنَّا نَصُومُهُ بَعْدَ وَتُصَوْمُ صَبِيَانَنَا، وَتَجْعَلُ لَهُمُ اللَّعْبَةَ مِنَ الْعِهْنِ، فَإِذَا بَكَى أَحَدُهُمْ عَلَى الطَّعَامِ أَعْطَيْنَاهُ ذَلِكَ، حَتَّى يَكُونَ عِنْدَ الْإِفْطَارِ. (حديث رقم : ١٨٢٤ من صحيح البخاري)

റുബയ്യിഅ് رضي الله عنه പറയുന്നു: "നോമ്പില്ലാത്തവനായിക്കൊണ്ട് ഒരാൾ പ്രഭാതത്തിൽ എഴുന്നേറ്റാൽ അവൻ അന്ന് നോമ്പുകാരനായിക്കൊണ്ട് ദിവസം പൂർത്തിയാക്കട്ടെ. നോമ്പുകാരനായിക്കൊണ്ട് വല്ലവനും പ്രഭാതത്തിൽ എഴുന്നേറ്റാൽ അവൻ ആ നില തുടർന്ന് പോവുകയും ചെയ്യട്ടെ" എന്ന് വിളിച്ചു പറയുവാനായി, ആശൂറാഅ് ദിവസം രാവിലെ അൻസാരികളുടെ ഗ്രാമങ്ങളിലേക്ക് തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم) ഒരാളെ അയച്ചു. അതിന് ശേഷം ആശൂറാഅ് നോമ്പ് ഞങ്ങൾ പിടിക്കുകയും ഞങ്ങളുടെ കുട്ടികളെക്കൊണ്ട് പിടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്നു. അവർക്ക് രോമംകൊണ്ട് കളിപ്പാട്ടങ്ങളുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കും; വല്ല കുട്ടിയും ഭക്ഷണത്തിന്നു കരഞ്ഞാൽ നോമ്പ് മുറിക്കാൻ സമയമാവുന്നതുവരെ കളിപ്പാട്ടങ്ങൾ കൊടുത്തു ഞങ്ങളവരെ കളിപ്പിക്കും." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1824)

☞ (കളിപ്പാട്ടം വിശപ്പിനെ മറക്കാൻ പര്യാപ്തമാക്കുന്ന കുട്ടികളുടെ പ്രായം സങ്കല്പിച്ചു നോക്കുക. സഹാബി വര്യന്മാരുടെ അത്തരം പ്രായത്തിലുള്ള കുട്ടികളും 'ആശൂറാഅ്' നോമ്പ് നോറ്റിരുന്നു.)

19.5 - പാപമോചനം

وَعَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ سُئِلَ عَنْ صِيَامِ عَاشُورَاءَ فَقَالَ: يُكْفِّرُ السَّنَةَ الْمَاضِيَةَ. (حديث رقم: ١٩٧٧ رواه مسلم)

അബൂഖത്താദ رضي الله عنه വിൽ നിന്ന്: ആശൂറാത് നോമ്പിനെ സംബന്ധിച്ച് ഒരിക്കൽ റസൂൽ ﷺ ചോദിക്കപ്പെട്ടു: അവിടുന്ന് മറുപടി പറഞ്ഞു: “കഴിഞ്ഞുപോയ ഒരു കൊല്ലത്തെ (ചെറിയ) പാപങ്ങളെ അത് പൊറുപ്പിക്കും.” (സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം 1977)

19.6 - മുഹർറം ഒമ്പതിലെ നോമ്പ്

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَئِن بَقِيَتْ إِلَيَّ قَابِلٌ لِأَصُومَنَّ التَّاسِعَ. (حديث رقم: ١٩١٧ رواه مسلم)

ഇബ്നു അബ്ബാസ് رضي الله عنهما യിൽ നിന്ന്: റസൂൽ ﷺ പറഞ്ഞു: “അടുത്ത വർഷം ഞാൻ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നപക്ഷം മുഹർറത്തിലെ ഒമ്പതാമത്തെ നോമ്പും ഞാൻ നോല്ക്കുന്നതാണ്.” (സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം 1917) ❁

❁ (മുഹർറം ഒമ്പത്, പത്ത് ദിവസങ്ങളിലെ നോമ്പ് പ്രബലമായ സുന്നത്താണ്. ‘ആശൂറാത്’ നമ്പി ﷺ അനുഷ്ഠിക്കുകയും ‘താസൂത്താത്’ അനുഷ്ഠിക്കാൻ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.)

19.7 - റമളാൻ നോമ്പിനും മുബൈ!

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ يَوْمُ عَاشُورَاءَ تَصُومُهُ قُرَيْشٌ فِي الْجَاهِلِيَّةِ. وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَصُومُهُ، فَلَمَّا قَدِمَ الْمَدِينَةَ صَامَهُ، وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ، فَلَمَّا فَرَضَ رَمَضَانَ، تَرَكَ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، فَمَنْ شَاءَ صَامَهُ وَمَنْ شَاءَ تَرَكَهُ. (حديث رقم: ١٨٦٣ من صحيح البخاري)

ആയിശ رضي الله عنها യിൽനിന്ന് നിവേദനം: “അജ്ഞാന കാലത്ത് ഖുറൈശി കൾ നോമ്പനുഷ്ഠിക്കുന്ന ഒരു ദിവസമായിരുന്നു ആശൂറാത്. തിരുമേനി ﷺ യും അത് നോൽക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. തിരുമേനി മദീനയിൽ ചെന്നപ്പോൾ ആശൂറാത് ദിവസം നോമ്പ് നോൽക്കുകയും അനുചരന്മാരോട് അന്ന് നോമ്പ് നോൽക്കാൻ കൽപിക്കുകയും ചെയ്തു. റമളാൻ വ്രതം നിർബന്ധമാക്കിയപ്പോൾ ആശൂറാത് നോമ്പിലെ നിർബന്ധം എടുത്തുകളഞ്ഞു. പിന്നീട് ഇഷ്ടമുള്ളവർ നോൽക്കുകയും ഇഷ്ടമുള്ളവർ ഉപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു.” (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1863) ❁

❁ (ഇസ്ലാമിൽ റമളാൻ വ്രതം നിർബന്ധമാക്കപ്പെടുന്നതിന് മുമ്പ് തന്നെ ആശൂറാത് നോമ്പ് നിലനിന്നിരുന്നു. അജ്ഞാന കാലത്തെ ഖുറൈശികളും; അതിനെ അനുദാവനം ചെയ്തു കൊണ്ട് മുസ്ലിംകളും നോമ്പനുഷ്ഠിച്ചിരുന്ന ദിവസമാണ് ആശൂറാത്. തിരുമേനി ﷺ പ്രസ്തുത ദിവസം നോമ്പ് നോൽക്കുകയും നോമ്പ് അനുഷ്ഠിക്കാൻ അനുചരന്മാരോട് കൽപിക്കുകയും ചെയ്തു.)

19.8 - മുസാ (അ) ആശുറാഅ് നോമ്പനുഷ്ഠിച്ചിരുന്നു.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَدِمَ النَّبِيُّ ﷺ الْمَدِينَةَ، فَرَأَى الْيَهُودَ تَصُومُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، فَقَالَ: مَا هَذَا؟ قَالُوا: هَذَا يَوْمٌ صَالِحٌ، هَذَا يَوْمٌ نَجَّى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ عَدُوِّهِمْ فَصَامَهُ مُوسَى. قَالَ: فَأَنَا أَحَقُّ بِمُوسَى مِنْكُمْ فَصَامَهُ وَأَمَرَ بِصِيَامِهِ. (حديث رقم : 1865 من صحيح البخاري)

ഇബ്നു അബ്ബാസ് رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا യിൽനിന്ന്: അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: തിരുമേനി ﷺ മദീനയിൽ ചെന്നപ്പോൾ ആശുറാഅ് ദിവസം ജൂതന്മാർ നോമ്പ് നോല്ക്കുന്നത് കണ്ടു. 'ഇതെന്താണെന്ന്' തിരുമേനി ﷺ അന്വേഷിച്ചു. "ഒരു ഉൽകൃഷ്ട ദിവസമാണിത്; അല്ലാഹു ഇസ്രായേലുകാരെ അവരുടെ ശത്രുക്കളിൽ നിന്ന് രക്ഷിച്ചത് ഈ ദിവസമാണ്; മുസാ ﷺ ഈ ദിവസം നോമ്പ് നോറ്റിട്ടുണ്ട്" എന്നവർ പറഞ്ഞു. "എങ്കിൽ മുസായോട് നിങ്ങളെക്കാൾ ബന്ധമുള്ളത് എനിക്കാണ്" എന്നരുളിക്കൊണ്ട് അവിടുന്ന് നോമ്പ് നോല്ക്കുകയും അനുചരന്മാരോട് അത് കല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി : 1865)

20. അറഹാ ദിനത്തിലെ നോമ്പ്

സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം 1977		ഹദീസ് നമ്പർ 20.1/1
20.1 - അറഹാ നോമ്പ്		

عَنْ أَبِي قَتَادَةَ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ فَقَالَ يُكْفَرُ السَّنَةَ الْمَاضِيَةَ وَالْبَاقِيَةَ. (حديث رقم: 1977؛ صحيح مسلم)

അബൂഖത്താദ ﷺ വിൽ നിന്ന്: അറഹാ ദിവസത്തെ നോമ്പിനെ സംബന്ധിച്ച് ഒരിക്കൽ റസൂൽ ﷺ ചോദിക്കപ്പെട്ടു: അവിടുന്ന് മറുപടി പറഞ്ഞു: "കഴിഞ്ഞു പോയതും വരാനിരിക്കുന്നതുമായ ഓരോ കൊല്ലത്തെ (ചെറിയ) പാപങ്ങളെ അത് പൊറ്റിക്കൊടുക്കും." (സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം: 1977)

21. മരണപ്പെട്ടവന്റെ നോമ്പ്

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1816		ഹദീസ് നമ്പർ 21.1/1	17
----------------------	--	--------------------	----

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صِيَامٌ، صَامَ عَنْهُ وَلِيُّهُ (حديث رقم : 1816 من صحيح البخاري)

ആയിശ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا യിൽ നിന്ന് നിവേദനം: നബി ﷺ അരുളിയിരിക്കുന്നു: "നോമ്പുനോറ്റു വീട്ടാനുള്ള ബാധ്യത അവശേഷിച്ചിരിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ വല്ലവനും മരണമടഞ്ഞാൽ, ആ നോമ്പ് സ്വകൂടുംബങ്ങൾ അവന്റെ പേരിൽ നോറ്റു വീട്ടേണ്ടതാണ്." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി : 1816)

22. നോമ്പുകാരന്റെ ആനന്ദം

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1771	سَيِّدُ الْبَارِئِينَ	ഹദീസ് നമ്പർ 22.1/1	893
-------------------------	-----------------------	--------------------	-----

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) الْحَدِيثِ الْمُنْقَدَّمِ، قَالَ اللَّهُ : كُلُّ عَمَلِ ابْنِ آدَمَ لَهُ إِلَّا الصِّيَامَ فَإِنَّهُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ. وَقَالَ فِي آخِرِهِ: لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ يَفْرَحُهُمَا، إِذَا أَفْطَرَ فَرِحَ وَإِذَا لَقِيَ رَبَّهُ فَرِحَ بِصَوْمِهِ. (حديث رقم: 1771 من صحيح البخاري)

"മനുഷ്യന്റെ നോമ്പൊഴിച്ചുള്ള മറ്റൊല്ലാ കർമ്മങ്ങളും അവനുള്ളതാണ്. നോമ്പാ കഴിഞ്ഞു എനിക്കുള്ളതാണ്. ഞാനാണ് അതിന് പ്രതിഫലം നൽകുക" എന്ന് അല്ലാഹു അരുളിയതായി അബൂഹുറൈദ് (رضي الله عنه) വിൽനിന്നുള്ള ഹദീസ് മുഖ് വന്നു കഴിഞ്ഞു. അതിന്റെ അവസാനം ഇതുകൂടിയുണ്ട്. "നോമ്പുകാരന് രണ്ട് ഘട്ടത്തിലാണ് ആനന്ദം. ഒന്ന് നോമ്പ് മുറിക്കുമ്പോഴും മറ്റൊന്ന് തന്റെ നാമനെ കണ്ടുമുട്ടുമ്പോഴും. അനേകം തന്റെ നോമ്പിൽ അവൻ സന്തുഷ്ടനായിരിക്കും" (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1771)

23. കൊമ്പ് വെക്കൽ

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1802	سَيِّدُ الْمَلِكِ	ഹദീസ് നമ്പർ 23.1/1	810
-------------------------	-------------------	--------------------	-----

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ (صلى الله عليه وسلم) إِحْتَجَمَ وَهُوَ مُحْرِمٌ، وَإِحْتَجَمَ وَهُوَ صَائِمٌ (حديث رقم: 1802 من صحيح البخاري)

ഇബ്നു അബ്ബാസ് رضي الله عنهما യിൽ നിന്ന് നിവേദനം: ഇഹ്റാം കെട്ടിക്കൊണ്ടും നോമ്പുകാരനായിക്കൊണ്ടും തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم) കൊമ്പ് വെപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി : 1802)

(صلى الله عليه وسلم) കൊമ്പ് വെക്കുന്നത് കൊണ്ട് നോമ്പ് മുറിയുകയില്ലെന്ന് വ്യക്തമാണ്. ഹജ്ജിന് ഇഹ്റാം കെട്ടിയ ഘട്ടത്തിൽ കൊമ്പ് വെക്കുമ്പോൾ മുടിക്ക് ഭംഗം നേരിടാമെന്ന് എല്ലാവർക്കും അറിയാമല്ലോ. കൊമ്പ് വെക്കുന്ന സ്ഥലത്തെ മുടി എടുക്കേണ്ടി വരും. മുടിയുടെ ചില ഇഴകളെങ്കിലും ഇളകാതിരിക്കാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. തന്നിമിത്തം ഈ ഹദീസിനെക്കുറിച്ച് പണ്ഡിതന്മാർക്കിടയിൽ ഒട്ടേറെ അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുണ്ട്.)

24. ദിവസത്തിന്റെ ശ്രേഷ്ഠം

സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1851	سَيِّدُ الْبَارِئِينَ	ഹദീസ് നമ്പർ 24.1/1	853
-------------------------	-----------------------	--------------------	-----

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا سَأَلَتْ: هَلْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) يَخْتَصُّ مِنَ الْأَيَّامِ شَيْئًا؟ قَالَتْ: لَا، كَانَ عَمَلَهُ دِيمَةً، وَأَيُّكُمْ يُطِيقُ مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (صلى الله عليه وسلم) يُطِيقُ. (حديث رقم: 1851 من صحيح البخاري)

ആയിശ رضي الله عنها യിൽനിന്ന്: ഒരാൾ ആയിശ رضي الله عنها യോട് ചോദിച്ചു: "ദിവസങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു ദിവസത്തിന് തിരുമേനി (صلى الله عليه وسلم)

വല്ലു വൈശിഷ്ട്യവും കൽപിക്കാറുണ്ടായിരുന്നോ?" അവർ പറഞ്ഞു: "ഇല്ല, ഇബാദത്തുകൾ ഒരു ദിവസം തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞാൽ അത് മറ്റു ദിവസങ്ങളിലും തുടർന്നു ചെയ്യുകയായിരുന്നു തിരുമേനി (ﷺ) യുടെ പതിവ്. തിരുമേനി (ﷺ) യുടെ കഴിവ് നിങ്ങളിലാർക്കുണ്ട്?" (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1851)

25. പ്രവാചക പ്രാർത്ഥന			
സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1846	سُبْحَانَكَ يَا بَارِئُ	ഹദീസ് നമ്പർ 25.1/1	88

عَنْ أَنَسٍ (رضي الله عنه) دَخَلَ النَّبِيُّ (ﷺ) عَلَى أُمِّ سُلَيْمٍ، فَاتَّتَهُ بِتَمْرٍ وَسَمْنٍ، قَالَ: أَعِيدُوا سَمْنَكُمْ فِي سِقَائِهِ، وَتَمْرَكُمْ فِي وَعَائِهِ، فَإِنِّي صَائِمٌ. ثُمَّ قَامَ إِلَى نَاحِيَةِ مِنَ الْبَيْتِ فَصَلَّى غَيْرَ الْمَكْتُوبَةِ، فَدَعَا لَأُمِّ سُلَيْمٍ وَأَهْلِ بَيْتِهَا، فَقَالَتْ أُمُّ سُلَيْمٍ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي خُوَيْصَّةً قَالَ: مَا هِيَ؟ قَالَتْ: خَادِمُكَ أَنَسٌ، فَمَا تَرَكَ خَيْرَ آخِرَةٍ وَلَا دُنْيَا إِلَّا دَعَا لِي بِهِ، قَالَ: اللَّهُمَّ ارزُقْهُ مَالًا وَوَلَدًا وَبَارِكْ لَهُ. فَإِنِّي لَمِنَ أَكْثَرِ الْأَنْصَارِ مَالًا. وَحَدَّثَنِي ابْنَتِي أُمَيَّةُ، أَنَّهَا دُفِنَ لِصُلْبِي مَقْدَمَ حَجَّاجِ الْبَصْرَةِ بَضْعٌ وَعِشْرُونَ وَمِائَةً. (حديث رقم : ١٨٤٦ من صحيح البخاري)

അനസ് (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന് നിവേദനം: തിരുമേനി (ﷺ) ഉമ്മുസുലൈമിന്റെ വീട്ടിൽ ചെന്നപ്പോൾ അവർ കുറെ ഇഴത്തപ്പഴവും നെയ്യും കൊണ്ടുവന്നു സൽക്കരിച്ചു. തിരുമേനി (ﷺ) പറഞ്ഞു: "നിങ്ങളുടെ നെയ്യ് തോൽ ഭരണിയിലും, ഇഴത്തപ്പഴം വട്ടിയിലും തിരികെ കൊണ്ടു വെച്ചേക്കുക; ഞാൻ നോമ്പുകാരനാണ്." പിന്നീട് തിരുമേനി (ﷺ) വീട്ടിന്റെ ഒരുഭാഗത്ത് ചെന്നു നിന്നു ഫർജ്ജല്ലാത്ത ഒരു നമസ്കാരം നിർവ്വഹിച്ചു. ഉമ്മുസുലൈമിനും അവളുടെ വീട്ടുകാർക്കും വേണ്ടി പ്രാർഥിച്ചു. ഉമ്മുസുലൈം തിരുമേനി (ﷺ) യോട് പറഞ്ഞു: "ദൈവദൂതരേ, എനിക്കൊരു കുഞ്ഞുമോനുണ്ട്." തിരുമേനി (ﷺ) ചോദിച്ചു: "ആരാണത്?" അവർ മറുപടി പറഞ്ഞു: "അങ്ങയുടെ പരിചാരകൻ അനസ് തന്നെ." അന്നേരം പരലോകത്തെയും ഇഹലോകത്തെയും എല്ലാ നന്മകളും എനിക്കു ലഭിക്കുവാൻ വേണ്ടി തിരുമേനി (ﷺ) ഇങ്ങിനെ പ്രാർഥിച്ചു: "അല്ലാഹുവേ, ഇവന്നു നീ സമ്പത്തും സന്താനങ്ങളും നൽകി അനുഗ്രഹിക്കണമേ" ഇപ്പോഴിതാ ഞാൻ അൻസാരികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഏറ്റവും സമ്പന്നനാണ്. ഹജ്ജാജ് ബസറയിൽ ഭരണാധികാരിയായി വരുന്നതുവരെ എന്റെ സന്താന പരമ്പരയിൽപ്പെട്ട നൂറ്റിരുപതിൽപരം പേർ മരിച്ചിട്ടുള്ളതായി എന്റെ മകൾ ഉമൈന എന്നോട് പറഞ്ഞു. (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1846)

26. കാരക		
അശൂദാവുദ്, തീർച്ചദീ	رَوَاهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ التِّرْمِذِيُّ	ഹദീസ് നമ്പർ 26.1/2
26.1 - ശുദ്ധിയാക്കുന്നവ.		

١٢٤٣ - وَعَنْ سَلْمَانَ بْنِ عَامِرِ الضَّبِّي الصَّحَابِيِّ (رضي الله عنه) عَنِ النَّبِيِّ (ﷺ) قَالَ: إِذَا

أَفْطَرَ أَحَدُكُمْ فَأَيْفَطِرٌ عَلَى تَمْرِ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَأَيْفَطِرٌ عَلَى مَاءٍ فَإِنَّهُ طُهُورٌ
(رواه أبو داود والترمذي)

1243 - സൽമാൻ (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന്: നബി (ﷺ) പറഞ്ഞു: “നിങ്ങളിൽ വല്ലവനും നോമ്പ് തുറക്കുന്ന പക്ഷം കാരക്ക കൊണ്ട് നോമ്പ് തുറന്നുകൊള്ളട്ടെ . ഇനി കാരക്ക കിട്ടിയില്ലെങ്കിലോ? വെള്ളം കൊണ്ട് നോമ്പ് തുറക്കട്ടെ. നിശ്ചയം അത് ശുദ്ധിയാക്കുന്നതാണ്.(അബൂദാവൂദ്, തിർമുദി)

26.2 - നോമ്പ് മുറിക്കാൻ ഇതത്തപ്പഴം/കാരക്ക/വെള്ളം.

١٢٤٤ - وَعَنْ أَنَسٍ (رضي الله عنه) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) يُفْطِرُ قَبْلَ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَى رَطْبَاتٍ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ رَطْبَاتٌ فَتَمِيرَاتٌ فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَمِيرَاتٌ حَسَا حَسَوَاتٌ مِنْ مَاءٍ.
(رواه أبو داود والترمذي).

1244 - അനസ് (رضي الله عنه) വിൽ നിന്ന്: റസൂൽ (ﷺ) മഗ്‌രിബ് നമസ്കരിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് തന്നെ ഇതത്തപ്പഴം കൊണ്ട് നോമ്പ് മുറിച്ചിരുന്നു. ഇനി ഇതത്തപ്പഴമില്ലെങ്കിൽ കാരക്ക. കാരക്കയുമില്ലെങ്കിലോ, അവിടുന്ന് വെള്ളം വലിച്ചു കുടിക്കും.
(അബൂദാവൂദ്, തിർമുദി) ☆

☆ (സൂര്യാസ്തമനത്തിന് ശേഷം നോമ്പ് മുറിക്കാതെ തുടരുന്നത് ഒരു പുണ്യ കർമ്മമൊന്നുമല്ല, മറിച്ചു അതൊരു തെറ്റായ സമ്പ്രദായമാണെന്ന് ഈ ഹദീസ് പഠിപ്പിക്കുന്നു. ഉണങ്ങിയ ഇതത്തപ്പഴമാണ് കാരക്ക.)

27. അല്ലാഹു പ്രതിഫലം നൽകുന്നു			
സഹീഹുൽ ബുഖാരി 1761	بَابُ الْفَيْطْرِ	ഹദീസ് നമ്പർ 27.1/1	☪

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) قَالَ: الصِّيَامُ جُنَّةٌ فَلَا يَرِفْتُ وَلَا يَجْهَلُ، وَإِنْ أَمْرٌ قَاتَلَهُ أَوْ شَاتَمَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي صَائِمٌ، مَرَّتَيْنِ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَخُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ، يَتْرُكُ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ وَشَهْوَتَهُ مِنْ أَجْلِي، الصِّيَامُ لِي وَأَنَا أَجْزِي بِهِ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا
(حديث رقم: 1761 من صحيح البخاري)

നബി (ﷺ) അരുളിയതായി അബൂഹുറൈ് (رضي الله عنه) വിൽനിന്ന് നിവേദനം: “കുറ്റങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കാനുള്ള ഒരു പരിചയമാണ് നോമ്പ്. നോമ്പുകാരൻ തെറ്റായ പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യാതിരിക്കുകയും സംസ്കാരമില്ലാത്ത വാക്കുകൾ പറയാതിരിക്കുകയും ചെയ്യട്ടെ. വല്ലവനും അവനോട് ശണ്ഠ കൂടുകയോ അവനെ ശകാരിക്കുകയോ ചെയ്തെങ്കിൽ ‘ഞാൻ നോമ്പുകാരനാണ്’ എന്ന് രണ്ടു പ്രാവശ്യം അവൻ പറയട്ടെ. എന്റെ ആത്മാവിനെ നിയന്ത്രിക്കുന്ന അല്ലാഹുവിനെക്കൊണ്ട് സത്യം, നോമ്പുകാരന്റെ വായയുടെ മണം അല്ലാഹുവിങ്കൽ കസ്തുരിയെക്കാൾ സുഗന്ധമുള്ളതാണ്. (അല്ലാഹു തന്ത്രപ പറയുന്നു): “അവൻ ഭക്ഷണപാനീയങ്ങളും ദേഹേച്ഛയും എനിക്കു വേണ്ടിയാണ് ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നത്. നോമ്പ് എനിക്കുള്ളതാണ്. ഞാൻ തന്നെയാണ് അതിന് പ്രതിഫലം നൽകുക. ഓരോ സൽകർമ്മത്തിനും പത്തിരട്ടി പ്രതിഫലം ഞാൻ നൽകും.” (സ. ബുഖാരി 1761)

28. പാപ വിമുക്തി

സ്വഹീഹുൽ ഷുവാരി സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം	سُبُلُ الْبَارِئِ وَمَسَلِمٍ	ഹദീസ് നമ്പർ 28.1/2
28.1 - നരകത്തിൽ നിന്നും അകലെ		

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَا مِنْ عَبْدٍ يَصُومُ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِلَّا بَاعَدَ اللَّهُ بِذَلِكَ الْيَوْمِ وَجْهَهُ عَنِ النَّارِ سَبْعِينَ خَرِيفًا. (متفق عليه)

1223- അബൂ സഇദ് رضي الله عنه വിൽ നിന്ന്: റസൂൽ ﷺ പറഞ്ഞു: "അല്ലാഹുവിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിൽ ആരും തന്നെ ഒരു ദിവസം വ്രതമനുഷ്ഠിക്കുകയില്ല - അത് കാരണം അവന്റെ മുഖം നരകത്തിൽ നിന്ന് 70 കൊല്ലക്കാലത്തെ വഴി അകലേക്കാക്കിയിട്ടല്ലാതെ." (സ്വഹീഹുൽ ഷുവാരി, സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം)

28.2 - പാപ വിമോചനം.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ. (متفق عليه)

1224- അബൂഹുറയ്ക് رضي الله عنه വിൽ നിന്ന്: റസൂൽ ﷺ പറഞ്ഞു: "വിശ്വാസ ദാർശ്യത്തോടെയും പ്രതിഫലേച്ഛയോടെയും വല്ലവനും റമളാനിൽ നോമ്പനുഷ്ഠിച്ചാൽ മുൻ കഴിഞ്ഞ പാപങ്ങൾ അവന് പൊറുക്കപ്പെടും."

29. പ്രവാചകനും നോമ്പും

സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം സ്വഹീഹുൽ ഷുവാരി	مَنْعَةُ الْعَالِيَةِ	ഹദീസ് നമ്പർ 29.1/2
29.1 - സർവ്വത്ര ഉദാരശീലൻ		

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ أَجْوَدَ النَّاسِ وَكَانَ أَجْوَدَ مَا يَكُونُ فِي رَمَضَانَ حِينَ يَلْقَاهُ جِبْرِيلُ وَكَانَ جِبْرِيلُ يَلْقَاهُ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ رَمَضَانَ فَيُدَارِسُهُ الْقُرْآنَ فَلَرَسُولِ اللَّهِ ﷺ حِينَ يَلْقَاهُ جِبْرِيلُ أَجْوَدَ بِالْخَيْرِ مِنَ الرِّيحِ الْمُرْسَلَةِ (متفق عليه)

1227- ഇബ്നു അബ്ബാസ് رضي الله عنهما യിൽ നിന്ന്: റസൂൽ ﷺ ജനങ്ങളിൽ വെച്ച് ഏറ്റവും നല്ല ധർമ്മിഷ്ഠനായിരുന്നു. എന്നാൽ, അവിടുന്ന് ഏറ്റവും കൂടുതൽ ധർമ്മം ചെയ്തിരുന്നത് ജിബ്രീലുമായി കണ്ടുമുട്ടാനുള്ള റമളാനിലായിരുന്നു. റമളാനിന്റെ ഓരോ രാത്രിയിലും ജിബ്രീൽ عليه السلام തിരുദൂതനെ കണ്ടുമുട്ടാറുണ്ട്. തദവസരത്തിൽ വൂർആൻ അവിടുത്തേക്ക് പഠിപ്പിക്കുമായിരുന്നു. സർവ്വത്ര അടിച്ചു വീശിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഉദാരശീലനത്രെ പ്രവാചകൻ. (സ്വഹീഹുൽ ഷുവാരി, സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം)

29.2 - പരിശ്രമം.

١١٩٩ - وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَجْتَهِدُ فِي رَمَضَانَ مَا لَا يَجْتَهِدُ فِي غَيْرِهِ وَفِي الْعَشْرِ الْأَوَاخِرِ مِنْهُ مَا لَا يَجْتَهِدُ فِي غَيْرِهِ. (رواه مسلم)

1199- ആയിശ **رَضِيَ اللهُ عَنْهُ** യിൽ നിന്ന്: മറ്റേത് മാസങ്ങളിലുമില്ലാത്ത പരിശ്രമമാണ് റമളാനിൽ റസൂൽ **(ﷺ)** ചെയ്യാറ്. അപ്രകാരം മറ്റേത് ദിവസങ്ങളിലുമില്ലാത്ത പരിശ്രമം റമളാനിന്റെ അവസാനത്തെ പത്തിൽ അവിടുന്ന് ചെയ്യാറുണ്ട്. (സഹീഹ് മുസ്ലിം)

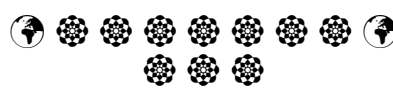
30. ലൈലത്തുൽ വദ്ദ്

തിർമുദി	رواية الترمذي	ഹദീസ് നമ്പർ 20.1/1
---------	----------------------	--------------------

١٢٠٠- وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ **(ﷺ)** أَرَأَيْتَ إِنْ عَلِمْتُ أَيُّ لَيْلَةٍ "لَيْلَةُ الْقَدْرِ" مَا أَقُولُ فِيهَا قَالَ قَوْلِي: **اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُبِّبُ الْمَنُوءَ فَافْعَلْ عَنِّي** (رواه الترمذي)

1200- ആയിശ **رَضِيَ اللهُ عَنْهَا** യിൽ നിന്ന്: ഞാൻ പറഞ്ഞു: പ്രവാചകരെ! 'ലൈലത്തുൽ വദ്ദ്' ഏതാണെന്ന് ഞാനറിയുന്ന പക്ഷം അതിൽ ഞാനെന്താണ് പറയേണ്ടത്? നബി **(ﷺ)** പറഞ്ഞു: "നീ പറയൂ - **അല്ലാഹുവെ നീ മാപ്പ് കൊടുക്കുന്നവനാണ്, മാപ്പ് കൊടുക്കാൻ നിനക്കിഷ്ടമാണ്, അതുകൊണ്ട് എനിക്ക് നീ മാപ്പ് തരേണമേ!**" (തിർമുദി)

تَقَبَّلَ اللهُ مِنَّا جَمِيعًا... وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، آمِينَ

സർവ്വശക്താ! നാഥാ! അല്ലാഹുവേ! ഇതിൽ എന്തെങ്കിലും തെറ്റുകുറ്റങ്ങൾ പറ്റിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ വിട്ടുപോറുത്തു മാപ്പാക്കിത്തരണേ! ഇതൊരു സ്വാലിഹായ അമലായി സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യേണമേ! എനിക്കും എന്റെ മാതാ-പിതാ-ഗുരുക്കൾക്കും ഇത് പാരായണം ചെയ്യുന്നവർക്കും ജീവിതത്തിൽ പകർത്തുന്നവർക്കും നീ ഗുണം ചെയ്യേണമേ (ആമീൻ).

അല്ലാഹുവേ! ഇത് നീ ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ജനലക്ഷങ്ങളിലേക്കെത്തിക്കാൻ നിന്റെ സഹായം ഞാനിതാ അർത്ഥിക്കുന്നു. തുണക്കണേ! നാഥാ നിന്റെ ദീനിന് വേണ്ടി വീണ്ടും വീണ്ടും പണിയെടുക്കാനുള്ള തൗഫീഖിനെ നല്കണേ - (ആമീൻ).